

နိဗ္ဗာန်အောင်
ရောက်ရေးများ

mgyoe.com

ISBN9789997119087

ZZA19

9 789997 119087

2,700.00KS

ဇော်ဇော်အောင်၏ စာကလေးများ

မျက်နှာပုံးပန်းချီ - တော်တိအွေ

စာမျက်နှာ ၃၂၈+ မျက်နှာ၊ ၁၀ • ၂ စင်တီမီ x ၁၇ စင်တီမီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၉၊ အောက်တိုဘာလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀၊

၂၀၀၃ အက္ခရာစာပေ၏ ပထမအကြိမ်မူ၊

ရောင်းဈေး ၂ ၇ ၀ ၀ ကျပ်

မာတိကာ

- အမှာ

က

၂၀၀၅

၁။ မရောက်မချင်း	၃
၂။ စာအုပ်ခေတ်မကုန်သေးပါ	၇
၃။ အရမ်းဘာသာမပြန်နဲ့...တဲ့	၁၁
၄။ ဂီတအလှူ	၁၄
၅။ Theme Style ဆိုတာ ရှိသလား	၁၇
၆။ မေတ္တာအရင်းခံ	၂၁
၇။ မြန်မာ့ခြင်းလုံး ဘယ်နားရောက်နေပါလိမ့်	၂၅
၈။ ကိုရွှေအယ်ဒီတာ	၂၉
၉။ ဆရာ ဘာတွေရေးနေသလဲ	၃၃
၁၀။ ဘဝစမ်းအိုင်	၃၇

၁၁။ မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၁၊ မြေ	၄၁
၁၂။ မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၂၊ ရေ	၄၆
၁၃။ မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၃၊ လေ	၅၁
၁၄။ မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၄၊ မီး	၅၆
၁၅။ ကျား... ဘယ်ကကျားလဲဟေ့	၆၀
၁၆။ ဆီမီးခွက်နဲ့ လျှပ်စစ်မီးသီး	၆၅
၁၇။ မြင်းတစ်စီးနဲ့ ခရီးဝေးထွက်သူ	၆၉

၂၀၀၆

၁။ တိတ်ဆိတ်ခြင်းအက်ဆေး	၇၅
၂။ ဟုတ်စ...	၈၂
၃။ အာရုံနှစ်ပါးတော့ သွားပြီ	၈၄
၄။ ခရီး	၈၉
၅။ တိုလီမိုလီစာတမ်း ၁	၉၆
၆။ စကားမစပ် အက်ဆေး ၁	၁၀၂
၇။ စကားမစပ် အက်ဆေး ၂	၁၀၇
၈။ စကားမစပ် အက်ဆေး ၄	၁၁၃

၂၀၀၇

၁။ အသစ်ဖန်တီးကြ	၁၂၁
၂။ ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး	၁၂၈

၃။ ချစ်သောဒါဒါနှင့်	
ကဗျာရွတ် မျိုးနွယ်ဆက်များ	၁၃၇
၄။ ရသအမြင်အချို့နှင့် မှတ်ချက်အချို့	၁၄၉
၅။ ရသအမြင်အချို့နှင့် မှတ်ချက်အချို့ ၂	၁၅၆
၆။ မီးလောင်တဲ့ တုံးငုတ်တိုမှာ	၁၆၆
၇။ နိမိတ်ပုံ၊ Image၊ မှတ်စုနှင့်	
မှတ်ချက်အချို့	၁၇၄
၈။ မိုက်ခရိုနိုင်ငံရေး မှတ်စုအချို့	၁၈၇
၉။ Campus Novel, Campus Story	
တက္ကသိုလ် နောက်ခံဝတ္ထု	၁၉၄
၁၀။ ပွင့်သစ်ထဲက ရနံ့ဟောင်း	၂၀၅
၁၁။ တက္ကသိုလ်	၂၁၅
၁၂။ သခွတ်ပင်	၂၁၉
၁၃။ အကျီတစ်ထည် ခြောက်ကျပ်ခွဲ	၂၂၄
၁၄။ ဘဝင်မမြင့်နဲ့ ကိုဇော်ဇော်အောင်	၂၂၉
၁၅။ ဦးထုပ်၊ တုတ်ကောက်နဲ့ လူကြီး	၂၃၃
၁၆။ အာဘူဂျီး... တဲ့	၂၃၇
၁၇။ အာရှဖလားနဲ့ ဟစ်ပ်ဟော့ပီ	၂၄၁
၁၈။ စစ်အေးပြန်စပြုလား	
(ပို့စ်မော်ဒန်အဘိဓမ္မာနိဂုံး အယူအဆ)	၂၄၆

၁၉။ လက်လီ လက်ကားနှင့် ပိုင်မော်ဒန်အမြင်	၂၅၁
၂၀။ ကိစ္စကလေးတွေ ဆောင်ရွက်ခြင်း	၂၅၇
၂၁။ ချိုးကူသံ	၂၆၁
၂၂။ နည်းနည်းကျယ်ကျယ်ကလေး ပြောကြပါ	၂၆၄
၂၃။ အရည်းရဟန်း	၂၆၉
၂၄။ မိုးပိတောက်တို့ ပန်တော်မီ	၂၇၄
၂၅။ မူပိုင်ခွင့်နှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာ	၂၇၈
၂၆။ ကိုရီးယားဇာတ်ကားတွေ	၂၈၄
၂၇။ တိုလီမိုလီစာတမ်း ၂ ပိုင်မော်ဒန် နိုင်ငံရေး	၂၈၉
၂၈။ နေခြည်ထဲတွင် ရွှေကိုမြင်သည် ၁	၂၉၈
၂၉။ နေခြည်ထဲတွင် ရွှေကိုမြင်သည် ၂	၃၀၇
၃၀။ နေခြည်ထဲတွင် ရွှေကိုမြင်သည် ၃	၃၂၁

အမှာ

အခုစာအုပ်မှာပါတဲ့ စာတွေဟာ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်တွေမှာ ကျွန်တော် ရေးခဲ့တဲ့ ရောရီရောရာ စာတွေဖြစ်ပါတယ်။ စာကြီးပေကြီးတွေ မဟုတ်ပါ။ စာငယ်ပေ ငယ်တွေသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဇော်ဇော် အောင်၏ စာကလေးများလို့ နာမည်ပေး ထားပါတယ်။ ဒီစာကလေးတွေဟာ တစ်စုံ တစ်ရာသော အချက်အလက် Message ကို ပေးနိုင်ကြလိမ့်မယ်လို့လည်း ထင်မိပါ တယ်။ အသိမ်းအဆည်း၊ အစုအဆောင်းနဲ့

(ခ)

မှတ်တမ်းမှတ်ရာမှာ ကျွန်တော် အလွန်အား
 နည်း ညံ့ဖျင်းလှပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း
 စာတွေ ကျန်နေပါလိမ့်ဦးမယ်။ လက်ဝယ်ရှိ
 သမျှ စုစည်းပြီး ထုတ်ဝေကြတဲ့ ပန်းချီ
 ဆရာမ Performance Artist မအိနဲ့
 ပန်းချီဆရာမ Performance Artist ဖြစ်
 တဲ့ ဖြူမွန်တို့ကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ အဦး
 အစ ဒီစာတွေကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးကြတဲ့
 ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်အသီးသီးနဲ့
 အယ်ဒီတာများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါ
 တယ်။

ဇော်ဇော်အောင်
 ရန်ကုန်၊ ၂၀၁၁

၂၀၀၅

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

မရောက်မချင်း

သွားတော့မည်။ ဘယ်နေရာဟု မသိသော်
လည်း ထိုနေရာသို့ ကျွန်တော် ရောက်အောင်သွားရ
လိမ့်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုနေရာသို့
ကျွန်တော် သွားဖို့ရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘာကြောင့်
သွားရန်ရှိသလဲဟု မသိ။ တစ်စုံတစ်ယောက်က စေခိုင်း
သည်ဟု ထင်စရာရှိသော်လည်း စဉ်းစားလို့ရသလောက်
ဘယ်သူကမှ မစေခိုင်း၊ သွားပါဟုမပြော။ ဘယ်သူ
ကမျှ မစေခိုင်းဘဲ ဘာကြောင့် သွားသလဲ မေးရန်ရှိ။
မသိ။ စေခိုင်းမှုကို နာခံခြင်းမဟုတ်တာ သေချာသော်
လည်း ဘာကြောင့် သွားသလဲမသိ။ ဘာကြောင့်သွား

ရန်ရှိကြောင်း စဉ်းစားသောအခါတွင်လည်း သွားရန်ရှိကြောင်းကိုသာ သိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သွားနေသည်။ ဒီဇင်ဘာလဖြစ်၍ ကရမက်ပန်းများ အဆုပ်အခဲ ပွင့်နေသည်။

လွဲခဲ့ရသော အချစ်ဦးနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသောကြောင့် ကရမက်ပန်းများပွင့်တိုင်း စိတ်လှုပ်ရှားရစမြဲ။ ချိုအီလေးတွဲသော လေကို ရှုရှိုက်နေရ၏။ တောင်စောင်းအပြည့် နေကြာပန်းကော်ဇော။ မနေ့ညက မိုးသည်းသည်းရွာ၍ ကံ့ကော်ပန်းများ ကြွေခဲ့သေးသည်။ ကျွန်တော်တို့အတူ ခရီးသွားကြ၏။ သဘောတူသူများနှင့် သဘောကွဲသူများပါသည်။ သဘောကွဲသူများပါသောကြောင့် ပျော်စရာကောင်းသည် မဆိုသာသော်လည်း စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏။ သဘောမတူ ငြင်းခုံခြင်းတွင် ပင်ကိုသဘာဝအရ အလှအပတွေ ရှိ၏။ ချစ်သူတစ်ယောက် ကောက်ရ၏။ သူ ကျွန်တော့်ထံမှာ ကြာကြာမနေ။ ပျောက်သွားပြန်၏။ သူတစ်ပါးချစ်သူကို ချစ်မိနေသည်။ မတတ်နိုင်ပါ။ စာအုပ်ထဲက စာတွေ မှန်ဝါးဝါး။ အလင်းရောင်ကြောင့်လား။ ခရီးလည်း အတော်ညောင်းခဲ့ပြီ။ အမှန်တရားအတွက် အဆိပ်ခွက်ကို မဆိုင်းမတွ မော့သောက်လိုက်သည်ဆိုသော ဆိုက

ရေးတီးလား၊ အရစ်တော်တယ်လား ဖြစ်လိုက်ချင်သေး
 သည်။ ရယ်စရာပြက်လုံးဖြစ်နေမှန်း မသိကြ။ လူအချို့
 ခြေသံပြင်းပြင်းနင်း၍ လမ်းလျှောက်တတ်သည်။
 ကိုယ့်ခြေသံ ကိုယ်ပြန်ကြားနေ၍ တခြား ဘာသံမျှ
 (ကိုယ့်ခြေသံမှအပ) မကြားရ။ ထိုသို့ မကြားရသော
 အခါ ခြေသံပြင်းပြင်းနင်း၍ လမ်းလျှောက်နေသူသည်
 တခြား ဘာကိုမှ မသိတော့။ စင်စစ်တော့ ထိုလူစားမျိုး
 သည် ခြေသံပြင်းပြင်းနင်းသော အလုပ်မှတစ်ပါး
 အခြား ဘာမှမလုပ်တတ်၊ ဘာမှမသိ၊ သိစရာလည်း
 မလို။ သူ့ခြေသံနှင့်သူ ပြည့်စုံနေပြီလေ။ သွားကြပါ
 စေ။ သူတို့လမ်း သူတို့သွားကြပါစေ။ လွှတ်ပေးလိုက်။
 သူတို့နှင့် ကျွန်တော်တို့ လမ်းချင်းမတူ။ တတ်ယောင်
 ကားတွေ တွေ့ပြန်ပြီ။ သည်လောကမှာ သူတို့မကုန်
 နိုင်အောင် များကြပါလား။ မှုန်ဝါးဝါးလောကမှာ
 သူတို့နောက်လိုက်မည့်သူတွေ အများကြီး။ ငါတို့လမ်း
 မှာတော့ တစ်ခါတစ်ခါ မိုးခါးရွာသည်မှအပ လူရှင်း
 လှ၏။ ရေစီးထဲမှာ တလိမ့်လိမ့် မျောပါနေကြသည်။
 အမျောသမားတွေ။ ကမ်းဘက်ကိုကူးဖို့ စိတ်မကူးကြ။
 သူတို့နှင့် ကျွန်တော်တို့မတူ။ ပညာရှိယောင်ဆောင်
 သူတွေ သည်ဘက်လာပြန်ပြီ။ ဝါးလုံးပြတ်နှင့် ရိုက်
 ထုတ်ကြ။

ခင်မေခိုင်လား။ မနှင်းဆီလား၊ မကြည်ပြာ
 လား။ ရှမ်းတင်လှိုင်နဲ့ ဘစုလား။ ဘသန်းတင်နဲ့ ငှက်
 ကျားလား။ ကျော်မောင်နဲ့ ဘိုကစ်လား။ ကိုယ်တစ်
 ယောက်တည်းရယ်ပါ။ အလွန် ရယ်စရာကောင်းသော
 စာသားဖြစ်၏။ ဘယ်သူမှမပါ။ ကျွန်တော်တစ်
 ယောက်ထီးတည်းသာ။ သူတို့ ပါလာစေချင်၍ ပါလာ
 သည်ထင်၏။ ပါလာစေချင်၏။ ပါသည်ဟုထင်၏။
 အထင်ကြောင့် ဝိပုလ္လာသဖြစ်၏။ ဝိပုလ္လာသသည်
 ဟုတ်ယောင်ထင်မှုဖြစ်၏။ အထင်၏ အရောင်သည်
 ပြုံးပြက်တောက်ပ၏။ ကျွန်တော် အမုန်းဆုံးအရောင်
 မှာ အနီရောင်။ အကြိုက်ဆုံးအရောင်မှာ ဝင်ခါနီးလ၏
 မှိုန်ပျပျ အလင်းရောင်။ လဝင်လုပြီ။ လောကသည်
 မကြည်လင်။ မှုန်ရီဝေဝေ။ သစ္စာမဲ့သူများ၊ စကားများ
 လွန်းသူများ၊ တတ်ယောင်ကားများ မလိုက်ခဲ့နှင့်။ သူ
 တို့နှင့်ကျွန်တော် အဖက်မတန်၊ အတူခရီးမသွားချင်။
 ထိုနေရာကို ကျွန်တော် အရောက် သွားရမည်။ အဘယ့်
 ကြောင့်ဆိုသော် ထိုနေရာသို့ ကျွန်တော် အမှန်တကယ်
 နောက်ဆုံးရောက်ရမည်ကို သိနေသောကြောင့် ဖြစ်
 ၏။ မရောက်မချင်း သွားရပေဦးမည်။

မုဒိတာမဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၁၅၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

စာအုပ်ခေတ် မကုန်သေးပါ

ဒီနေ့ ပိုင်မော်ဒန်ခေတ်ကို အီလက်ထရောနစ်
ခေတ်လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ နည်းပညာတွေ၊ သတင်း
အချက်အလက် နည်းပညာတွေ တရိပ်ရိပ် ထွန်းကား
နေတယ်။ ကွန်ပျူတာရဲ့ ခြယ်လှယ်နိုင်မှုကိုပဲ ကြည့်
ဦးတော့။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှုအနု
ပညာနယ်က ယဉ်ကျေးမှုထုတ်လုပ်ရေး (Cultural
Productions) တွေဟာလည်း ပြောင်းလဲလာပါတယ်။

* * *

တော်တော် စောစောက အမေရိကန်မှာပါပဲ။
 ဝတ္ထုတွေကို တိပ်ခွေသွင်းပြီး နာမည်ကြီး ရုပ်ရှင်
 မင်းသား၊ မင်းသမီးတွေ အသံနဲ့ထုတ်ကြတယ်။ အသံ
 ထွက်ဝတ္ထုပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာလည်း အဲသလို
 တိပ်ခွေ ဝတ္ထုတွေ၊ နာမည်ကြီး အဆိုတော်တွေ အသံနဲ့
 ထုတ်တယ်လို့ ကြားလိုက်မိတယ်။ ကျွန်တော်တော့
 နားမထောင်ဖူးပါဘူး။ ဝတ္ထုအနုပညာကို တခြား
 Media တစ်ခု၊ တခြား Channel တစ်ခုကနေ ထုတ်
 လုပ်တာပါပဲ။ ကျွန်တော် သိသလောက် အဲဒီအသံ
 ထွက်ဝတ္ထုဟာ ကမ္ဘာမှာလည်း ခေတ်မစားဘူး၊ ကျွန်
 တော်တို့ဆီမှာလည်း မအောင်မြင်ဘူး။ မအောင်မြင်
 ရတဲ့အကြောင်းတွေ အများကြီးရှိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီထဲ
 က အကြောင်းတစ်ကြောင်းကတော့ (ကျွန်တော့်
 အထင်) ဝတ္ထုစာအုပ်ကို စာအုပ်အဖြစ်နဲ့ပဲ ဖတ်ချင်
 တဲ့အကြောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဝတ္ထုကို နားသက်
 သက်နဲ့ အာရုံခံစားလို့ မရတာကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်
 တယ်။ ဝတ္ထုကို ရုပ်ရှင်လို၊ ဗီဒီယိုလို မျက်မြင် Vi-
 sual Media နဲ့ ခံစားလို့မရတာကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်
 တယ်။ အလွယ်ဆုံးပြောရရင် စာအုပ်ကို စာအုပ်လိုပဲ
 ဖတ်ချင်ကြတာပါပဲ။

* * *

အထက်ကပြောခဲ့တဲ့ စကားအရ အီလက်ထရောနစ်ခေတ်မှာ 'ယဉ်ကျေးမှုထုတ်လုပ်ရေး'အသစ်တွေ ပေါ်ထွန်းလာဖို့ စာအုပ်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ရွေ့သွားပြီ၊ စာအုပ်အရေးပါမှု လျော့သွားပြီ၊ စာအုပ်တွေ ခေတ်ကုန်သွားပြီလို့ ပြောကြဆိုကြတာတွေ ရှိလာပါတယ်။ လုံးဝမမှန်သလို လုံးဝလည်း မမှားပါဘူး။ ပြောဆို ဆွေးနွေးငြင်းခုံရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ စာအုပ်ကို စာအုပ်အဖြစ်နဲ့ ဖတ်ချင်တဲ့လူတွေ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အများကြီးရှိသေးတယ်လို့ ပြောလာကြတယ်။

* * *

၁၉၉၈၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့ထုတ် The Guardian သတင်းစာကြီးရဲ့ ကမ္ဘာစာအုပ်နေ့ (World Book Day) အထိမ်းအမှတ် အချပ်ပိုမှာ ဆောင်းပါးတစ်စောင်ပါတယ်။ အဲဒီဆောင်းပါးအလိုအရ-

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း စာအုပ်တွေ ပိုထုတ်လာကြတယ်။ ဘယ်တုန်းကမှနဲ့မတူ စာအုပ်တွေ ပိုပိုဝယ်လာကြတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ဟာ ၂၁ ရာစုအစွန်ကို ရောက်နေပြီ။ ဒါပေမဲ့ လူ့အသိပညာရဲ့ ၉၈ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ဟာ စာအုပ်တွေကပဲ ရနေသေးတယ်။

(Gail Rebeck; "Why we still want to read all about it" အထက်မှာညွှန်းပြီး) (မူရင်း: Perhaps 98 percent of human knowledge is still acquired through reading books)

ကျွန်တော်ပြောချင်တာက စာအုပ်ကို စာအုပ် လိုပဲ ဖတ်ချင်သူတွေ ရှိပါသေးတယ်။ ဖြစ်နိုင်မယ် ဆိုရင် ပက်လက်ကုလားထိုင်လေးတစ်လုံးနဲ့ အေးအေး သက်သာ (ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင်) ကိုယ်ကြိုက်ရာ စာအုပ် တစ်အုပ်ဖတ်နေရရင် လောကရဲ့ အပူအလောင်၊ ဘဝ ရဲ့ အပူအလောင်ကို မေ့ထားလို့ရနိုင်ရဲ့။ ဓနိဈေး၊ ဝါး ဈေးလည်း မသိချင်ဘူး။ ငါးပိဈေး၊ ဆားဈေးလည်း မသိချင်ဘူး။ ဆန်အိုးထဲမှာ ဆန်ဘယ်နှစေ့ ကျန်သေး တယ်ဆိုတာလည်း မသိချင်ဘူး။ (ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင်) လက်ညှိုးကို တံတွေးဆွတ်ပြီး စာမျက်နှာတစ်ရွက်ချင်း လှန်ပြီး အေးအေးသက်သာ (ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင်) ဖတ် နေချင်ပါတယ်။ နည်းပညာတွေ ဘယ်လောက်ပဲ တိုး တက်တိုးတက်၊ ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ပြောင်းပြောင်း စာအုပ်ကို စာအုပ်အဖြစ်နဲ့ ဖတ်ချင်ပါ တယ်။ စာအုပ်ခေတ် ကုန်သေးမယ် မထင်ပါဘူး။

ဇော်ဇော်အောင်၊ အမှတ် ၄၈၊
ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။
❖

အရမ်းဘာသာမပြန်နဲ့ တဲ့

ကွယ်လွန်သူ ဆရာကြီးဦးအုန်းဖေ (စာရေးဆရာကြီး တက်တိုး) ပြောခဲ့တဲ့ အရမ်းဘာသာမပြန်နဲ့ ဆိုတဲ့ စကားတစ်ခွန်း ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ်က ကြားခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အတော်ဂယက်ရိုက်ခဲ့တဲ့ စကားပါ။ တချို့ကလည်း ဆရာကြီးတက်တိုးကို အပြစ်တင်ကြတယ်။ ဘုကန့်လန့်၊ တဲ့တိုး ပြောချလိုက်တဲ့စကားမို့ နားမဝင်သာသူတွေရှိတာ သဘာဝကျပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အသေအချာ ပြန်စဉ်းစားတော့ ဆရာကြီး တက်တိုးပြောခဲ့တာ မလွန်ဘူး။

ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့

လောကမှာ မကြာခဏ (ဟို တော်တော်စောစော
 ကတည်းက)ဆိုသလို ဘာသာပြန် လွဲကြတာတွေ၊
 မှားကြတာတွေ တွေ့တဲ့လူက ဖော်ထုတ်ရေးကြတာ
 တွေ ကြားနေရတယ်၊ ဖတ်နေရတယ်။ တချို့လည်း
 သိုးကာသီကာလွဲတယ်။ တချို့လည်း ခွက်ခွက်လန်
 အောင် လွဲတယ်။ လွဲတာတော့ လွဲတာပဲ။ ပိုဆိုးတာက
 ကိုယ်မပြန်နိုင်တဲ့ နေရာရှိရင် မူရင်းစာသားကို ပြန်မနေ
 တော့ဘဲ ချန်ပစ်ခဲ့တာပါပဲ။ ထားပါတော့။

ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ စိတ်ဝင်စားစရာ သတင်း
 တစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရတယ်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတ
 နိုင်ငံမှာ အရည်အသွေးမြင့်တင်မှုအသင်းဆိုတာ
 ရှိတယ်။ China society for the promotion of
 quality လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီက တာဝန်ရှိတဲ့ ကျွမ်း
 ကျင်သူ ပညာရှင်တစ်ဦးက ဘာသာပြန်ကုမ္ပဏီတွေ
 ကို ငှားရမ်းဘာသာပြန်ရင် သတိထားကြဖို့ ဆော်သြ
 လိုက်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိဘဲ
 ဘာသာပြန်ကြရင် စောစောကပြောသလို အလွဲလွဲ
 အမှားမှားတွေ ဖြစ်မှာစိုးတဲ့အတွက် သတိပေးတားမြစ်
 တယ်။

တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမှာ ဘာသာပြန်
 ကုမ္ပဏီပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်ရှိတယ်။ ဘာသာပြန်

အတိုင်ပင်ခံ အဖွဲ့အစည်းဆိုတာတွေလည်း ရှိသတဲ့။
 အတော်များများမှာတော့ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဘာသာပြန်
 ပညာရှင်မဟုတ်တဲ့သူတွေက ဒီလိုပဲ ဘာသာပြန်နေ
 ကြလို့ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများက သတိပေးလိုက်
 တာပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ (ညွှန်း-ဆင်ဟွာ၊ MNA
 မြန်မာ့အလင်း၊ အင်္ဂလိပ် ၁၀-၈-၂၀၀၄)

ကျွန်တော်တို့ဆီမှာလည်း စာပေဗိမာန်
 တည်ဦးစကတည်းက ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း ကိစ္စအဝဝ
 ကို အားပေးဆောင်ရွက်လာခဲ့တာ အခုလည်း အားပေး
 ဆောင်ရွက်ကြဆဲပါပဲ။

ကျွန်တော့် စိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်ထဲမှာတော့
 ဘာသာပြန် တက္ကသိုလ်ကြီး တသီးတခြား ထီးထီး
 မားမား တည်ရှိနေပါတယ်။ ဘာသာပြန်ဘွဲ့တွေ ပေး
 လို့၊ ဘာသာပြန် နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွေ ကျင်းပလို့၊ ဘာ
 သာပြန် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ်လို့။ အလွန်တရာ
 စည်ကားဝင်ကြွားနေတဲ့ ဘာသာပြန်တက္ကသိုလ် ကြီးရဲ့
 မုခ်ဝမှာတော့ ဆရာကြီးတက်တိုးရဲ့ သတိပေးစကား
 ကို ရွှေစာလုံးနဲ့ ထွင်းထုဖော်ပြထားပါတယ်။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၊
 ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ဂီတအလှူ

လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်လောက်က အာဖရိကတိုက်ကြီးရဲ့ ‘အိသီယိုးပီးယား’ နိုင်ငံမှာ ငတ်မွတ်ခြင်းဘေး အကြီးအကျယ် ကျရောက်ခဲ့တယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ဝိုင်းဝန်း ပူပန်ကူညီကြရာမှာ အနုပညာသမားတွေလည်း ပါခဲ့တယ်။

အဆိုကျော် ဂဲလ်ဒေါ့ဖ် (Bob Geldof) ကို မှတ်မိကြလိမ့်မယ်။ “ဒါ ခရစ္စမတ်ဆိုတာ သူတို့သိကြရဲ့လား” ဆိုတဲ့ သူ့သီချင်းဟာ ကမ္ဘာကုန်အောင် ပေါက်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ဂဲလ်ဒေါ့ဖ်နဲ့အတူ အဆိုကျော် URE တို့ဟာ အနုပညာရှင် ၄၀ ကျော်ကို စုစည်းပြီး သီဆို

တီးမှုတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီဓာတ်ပြားက အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၈ သန်းကျော်ရခဲ့တယ်။ အဲဒီငွေတွေ အိသီယိုးပီးယား ငတ်မွတ်ခြင်းဆေးဒဏ်ခံနေရတဲ့ အိသီယိုးပီးယားလူထုကို အားလုံးလှူဒါန်းခဲ့တယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ချီးကျူးကြတယ်။ အခုလည်း ဂဲလ်ဒေါ့ဖ်ရဲ့ သီချင်းတွေကို ပြန်လည်ဆန်းသစ်ပြီး သီဆိုကြဖို့ ကြိုးပမ်းနေကြတယ်။ ‘ပေါလ်မက္ကာတနေ’တို့၊ ‘ရော်ဘီဝီလီယံ’ တို့လို့ ဆရာကြီးတွေ အခုပါဝင်မယ်လို့လည်း သိရတယ်။

ဒီတစ်ခါထွက်မယ့် CD ကရမယ့် ဝင်ငွေ အားလုံးဟာ ဆူဒန်နိုင်ငံ၊ ဒါဖော (Darfur) ဒေသမှာ အာဟာရချို့တဲ့မှုနဲ့ ရောဂါအမျိုးမျိုး ခံစားနေရတဲ့ ထောင်ပေါင်းများစွာသော လူထုကြီးအတွက် ရန်ပုံငွေ လို့ ဆိုပါတယ်။ သာဓုခေါ်စရာ ကောင်းလှပါတယ်။ သာဓုလည်း ခေါ်ထိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဆီ မှာရိုတဲ့ ရော့ခ် ကာ (Rocker) တွေနဲ့ အခြားပညာရှင်တွေလည်း ဒီလို အများအတွက်၊ လူထုအတွက် ရန်ပုံငွေပွဲတွေ အခါအားလျော်စွာ ကျင်းပသီဆိုကြတာ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဂီတသမားတွေရဲ့ တေးဂီတဟာ ဂဲလ်ဒေါ့ဖ်ရဲ့ ဆင်ဂယ်တစ်ချပ်လောက် မပေါက်ပေမဲ့ စေတနာ

သမ္မာဆန္ဒကတော့ အတူတူပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဆီက
 ခေတ်သစ်ဂီတပညာရှင်တွေကို လေးစားဦးညွှတ်သင့်
 ပါတယ်။ ကျွန်တော် လေးစားစွာ ဦးညွှတ်လိုက်ပါ
 တယ်။ 'အနုပညာသည် ပြည်သူ့အတွက်'ဆိုတဲ့ ကြွေး
 ကြော်သံကို ကြားဖူးပါလိမ့်မယ်။

အခုတော့ ဂဲလ်ဒေါ့ဖ်တို့ဟာ ဘာမှမကြွေး
 ကြော်ဘဲ သီချင်းဆိုတယ်၊ တီးမှုတ်တယ်၊ ပိုက်ဆံတွေ
 အများကြီးရတယ်။ အဲဒီပိုက်ဆံတွေအကုန်လုံး ငတ်
 မွတ်တဲ့လူတွေအတွက် လှူတယ်။ ရိုးရိုးကလေးပါပဲ။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၂၊

ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

Theme Style ဆိုတာ ရှိသလား

အဘော်ဆိုတာ မူရင်းမှာက (အဘောဂ) နှလုံးသွင်းသည်လို့ အဓိပ္ပာယ် ရှိပါတယ်။ ဒီမှာ အခု တော့ စာတစ်ပုဒ်မှာ ပြောချင်တဲ့အကြောင်းအရာ၊ အချုပ်၊ အဓိက ပြောလိုရင်း အဓိကအချက်၊ အဓိက ပွိုင့်လို့ အဓိပ္ပာယ် ယူရပါမယ်။ ဒီဝေါဟာရဟာ ဖွင့်ဆို ဖို့ခက်တဲ့ ဝေါဟာရတစ်ခုဖြစ်တာ အမှန်ပါပဲ။ ပုံဆောင် ပြောရရင် ဒီလိုပြနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး နားယဉ်ပြီးဖြစ်တဲ့ 'ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီး' ဆိုပါ တော့။ အဲဒီဇာတ်တော်ကြီးရဲ့ အကြောင်းအရာဟာ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၊ မဒ္ဒိဒေဝီ၊ ကဏှာနဲ့ ဇာလီ၊ ဆင်ဖြူ တော်၊ ဇူကောပုဏ္ဏား စတဲ့ ဇာတ်ကောင်တွေနဲ့ ဆင်ဖြူ တော်လှူပုံ၊ တောထွက်ရပုံ၊ ဇူကောပုဏ္ဏားက သားနဲ့ သမီးကို အလှူခံပုံ၊ သားနဲ့သမီးကို လှူပုံ စတဲ့ ဇာတ်

ကြောင်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာ အာဘော် (ဝါ) အဓိက ပြောလိုရင်းအချုပ်၊ အဓိကပွင့်က 'ဒါနုပါရမီ' ပါပဲ။

စာပေဝေဖန်ရေး ဝေါဟာရအနေနဲ့ကတော့ ဇာတ်ကြောင်းဆိုတာ narrative၊ အကြောင်းအရာ ဆိုတာ content လို့ ခေါ်တတ်ကြပါတယ်။ အာဘော် ဆိုတာကတော့ theme ပါပဲ။

တစ်နည်းဆိုရင် theme ကို အာဘော်လို့ ကျွန်တော် ပြန်ချင်ပါတယ်။ တခြားသော ပညာရပ် အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ဌာနတွေက ဘယ်လိုပြန်သလဲ ဆိုတာ သတိမပြုမိပါ။ သာမန်အားဖြင့် အဓိက အကြောင်း၊ ပြောချင်တဲ့အကြောင်းချုပ်ကိုပဲ ကျွန်တော် ဆိုလိုပါတယ်။

သိပ်မကြာခင်ကပဲ ဝေါဟာရတစ်ခု (အင်္ဂလိပ် ဘာသာနဲ့) ဖတ်လိုက်ရတယ်။ တုန်လှုပ်သွားပါတယ်။ ခေါင်းလည်း စားမိတယ်။ Theme Style ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရပါပဲ။ Theme ဆိုတာမှာ style ရှိသလား (ဝါ) ရှိနိုင်ပါ့မလား။ ကျွန်တော်တော့ ခေါင်းစားမိတာ ပါပဲ။ Style ဆိုတာ ရေးဟန်ပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ စာပေဝေဖန်ရေးနဲ့ 'ရေးဟန် ပညာ' stylistics မှာ သိပ်အရေးပါပါတယ်။ အလေ့

အလာများပါတယ်။ ဒီဝေါဟာရကလည်း စာပေလောကမှာ ရှေးအကျဆုံးနဲ့ ဒုက္ခအပေးဆုံး ဝေါဟာရတစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်တယ်လို့ ဆရာတို့ ဆိုကြပါတယ်။ OED အဘိဓာန်ကြီးမှာ မျက်နှာပြည့် ခြောက်ကော်လံလောက် နေရာယူပြီး ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းချက်ပေးပါတယ်။ အကြောင်းတစ်ခု၊ ကိစ္စတစ်ခု၊ အခြေအနေတစ်ရပ် စသည်တို့ကို ပြောဆိုရေးသား 'ဖော်ပြတဲ့ဟန်ပန်၊ ဖော်ပြပုံဖော်ပြနည်း'လို့ ယေဘုယျ ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒီရေးဟန်က ရယ်ရတယ်။ ဒီရေးဟန် မတိကျဘူး။ ဒီရေးဟန်ကဖြင့် ရှုပ်ထွေးတယ်။ ဒီရေးဟန်ကတော့ ခုံတယ်။ ဒီရေးဟန်ကတော့ ရှင်းလင်းပြတ်သားတယ် စသည်ဖြင့် ပြောလေ့၊ ရေးလေ့ရှိတယ်။ သဘောကတော့ တန်ဖိုးဖြတ်တာပါပဲ။ ဘယ်ပေါ်မှာ မူတည်ပြီး တန်ဖိုးဖြတ်သလဲဆိုတော့ ဘာသာစကားအသုံးအနှုန်း၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံး၊ အလင်္ကာအသုံးတွေပေါ်မှာမူတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ ဘာသာစကားအချက်အလက်များကိုလည်း ခေါ်နိုင်ပါတယ်။

ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့ ရေးဟန်၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရဲ့ ရေးဟန်၊ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ (ပုဂ္ဂလိက) ရေးဟန် စသည်ဖြင့်လည်း ပြောနိုင်ပါတယ်။ အားလုံးဟာ ဘာသာစကား အသုံးပေါ်မှာ မူတည်ဆုံးဖြတ်

ပြောဆိုကြတာပါပဲ။

Theme ဆိုတာမှာကျတော့ စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာပါတယ်။ Theme အဘော်ဆိုတာ သဘော တစ်ခုမျှသာဖြစ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာသာရှိတဲ့၊ စိတ်ဖြင့် သာပြုလုပ်သတ်မှတ်တဲ့ သတ်မှတ်ချက်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်တယ်။ သူ့မှာ ပြောဟန်၊ ရေးဟန်ဆိုတာ မရှိနိုင် ဘူး။

ဝေသန္တရာဇာတ်တော်မှာ ပါဠိ-မြန်မာဘာ သာပြန် စကားပြေကိုပဲဖြစ်စေ၊ ဆရာတော်ကြီး ဦးဩဘာသရဲ့ ဝတ္ထုအကြောင်း စကားပြောကိုပဲ ဖြစ်စေ ရေးဟန်က ဘယ်လိုဘယ်ပုံ ရှိတယ်ကို ပြော လို့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါနပါရမိဆိုတဲ့ အဘော်အချုပ် ကိုတော့ ရေးဟန် ဘယ်ပုံရှိတယ်လို့ ပြောလို့မရဘူး။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဘော် theme မှာရေးဟန် style ဆိုတာ မရှိနိုင်လို့ပဲ။ ဒါကြောင့် theme style 'အဘော်ရေးဟန်'ဆိုတာ မရှိနိုင်ဘူး။ မှားတယ်လို့ တည့်(ဒဲ့)ကြီး မပြောလိုပေမဲ့ စဉ်းစားကြ ပါဦးလို့တော့ ပြောခဲ့ချင်ပါတယ်။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၅၊
ဇေဇော်ရီလ ၁ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

မေတ္တာအရင်းခံ

ဆူနာမီဆိုတဲ့ မရုဏလှိုင်းလုံးကြီးတွေကြောင့်
 အရှေ့တောင်အာရှတစ်ခွင်မှာ အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်
 ဥစ္စာ ကုဋေကဋာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးရတယ်။ မိဒီယာတွေက
 နေ့ရောညပါ ဆိုသလို ဆက်တိုက် တရစပ် အလပ်
 မရှိအောင် ဖော်ပြကြတယ်။ လူသားရဲ့ ကြေကွဲဖွယ်
 အဖြစ်ဆိုး အစစ်အမှန် ပုံပြင်ပါပဲ။ တကယ်ကြေကွဲဖို့
 ကောင်းလှပါတယ်။ အဲဒီလို ကြေကွဲဖွယ်သတင်းတွေ
 ထဲမှာပါလာတဲ့ နှစ်သက်စရာ၊ ကြည်နူးစရာ သတင်း
 လေးတွေကို သတိပြုမိပါတယ်။

အဲဒါတွေက မရုဏလှိုင်းလုံး ဒုက္ခသည်များ

အတွက် ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေပံ့ပိုးကြတဲ့ သတင်းပါပဲ။
 ချမ်းသာတဲ့ နိုင်ငံကြီးတွေက ပံ့ပိုးကူညီကြတဲ့ ဒေါ်လာ
 သန်းပေါင်းများစွာပေါ့။ အမေရိကန်၊ ဂျပန်၊ ဩစတြေး
 လျ စတာတွေကို Donor List မှာ ဖော်ပြထားတာ
 သာမုခေါ်စရာပဲ။ ဒါတောင် ကိုရွှေအမေရိကန်ထည့်
 တဲ့ ဒေါ်လာ သန်း ၃၅၀ ဟာ နည်းတယ်လို့ ပြင်သစ်
 သတင်းစာတစ်စောင်က ရေးသေးတယ်။ အဲဒီ ပြင်သစ်
 နိုင်ငံက ဘယ်လောက်ထည့်ဝင်သလဲဆိုတာ မသိပါ
 ဘူး။

ကုလအတွင်းရေးမှူးကြီး အာနန်က အရေး
 ပေါ် ရန်ပုံငွေ ဒေါ်လာ ၁ ဘီလျံလိုတယ်၊ အဲဒါ အရင်
 စုကြပါလို့ ဆော်ဩတယ်။ တစ်ဘီလျံဆိုတာ (အစက
 တော့ မသိပါဘူး၊ လိုက်ပြီး စပ်စုတော့မှ) တစ်နောက်က
 သုညကိုးလုံးပါလာတယ်။ သန်းပေါင်းတစ်ထောင်
 ပေါ့။ နည်းနည်းနောနောလား။ အဲဒါ အခုစုလိုက်
 တော့ လေးဘီလျံလောက် ရပြီဆိုပဲ။

အဲဒီလို ချမ်းသာတဲ့ နိုင်ငံကြီးတွေက ကူညီ
 တာ သိပ်မဆန်းလှပါဘူး။ ကျေးဇူးတင်စရာကောင်း
 တာက တခြားပေါ့လေ။ အဲ...အခု ဟောင်ကောင်က
 အဆိုတော်နဲ့ ဂီတပညာရှင်၊ အနုပညာသမား တစ်ရာ
 က ဂီတပွဲတော်ကြီးလုပ်ပြီး ငွေစုမယ်တဲ့။ မရဏလှိုင်း

ရန်ပုံငွေပေါ့။ အင်ဒိုနီးရှားဂီတလောကလည်း အလားတူ ပြင်ဆင်နေပြီ။ ဂီတသမားတွေပဲလားလို့ ဆိုတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဘောလုံးသမားတွေပါ ပါလာကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်ပရိမီးယားကလပ်အသင်း ၂၀ ကလည်း စုပြီး ရန်ပုံငွေထည့်တယ်။ ပေါ်တူဂီဘောလုံးအဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ရန်ပုံငွေပွဲကစားပြီး ကူညီမယ်လို့ ကြေညာတယ်။ သူတို့ ပေါ်တူဂီအမျိုးသားအသင်းနဲ့ မရဏလှိုင်းဒဏ်ခံလိုက်ရတဲ့ တိုင်းပြည်တွေက ဘောလုံးသမားတွေနဲ့ ကစားဖို့ စီစဉ်နေတယ်လို့ သိရတယ်။

အဲဒီလို ဂီတသမားတွေ၊ အားကစားသမားတွေ ရန်ပုံငွေပွဲတွေ ကျင်းပငွေရှာပေးတာက လေးစားသာဓုခေါ်စရာပါပဲ။ ဒါတွေ အကုန်သိပြီးသား၊ တခြားဂျာနယ်တွေထဲမှာလည်း အကုန်ပါပြီးသားမို့ အပြစ်တင်ရင်လည်း ခံရမှာပဲ။ ဒီသတင်းကြောင့် ကြည်နူးပီတိဖြစ်ရတဲ့အတွက် ရေးမိတာပါ။ အဓိကကတော့ 'မေတ္တာအရင်းခံ'ပါပဲ။ မေတ္တာစိတ်နဲ့ စာနာထောက်ထားစိတ်နဲ့ လုပ်ကြ၊ ကိုင်ကြ၊ ဆောင်ရွက်ကြတာ ကြည်နူးစရာပဲပေါ့။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ဗုံးတွေပတ်ပြီး လူရော၊ ဗုံးရော အသေခံခဲ့တဲ့လူတွေကလည်း ခွဲနေကြတယ်။ အဲဒီလူတွေကို အကြမ်းဖက် အစွန်းရောက်တွေဆိုပြီး

ကျည်အား၊ ပစ်အား ကြီးမားစွာနဲ့ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်
 နေကြပြန်သေးတယ်။ နှစ်ဖက်လုံး အသေချည်းပဲပေါ့။
 အဲဒီလို ရွံ့မုန်းနာကြည်းစရာ လူသတ်လုပ်ရပ်တွေနဲ့
 စာရင် မေတ္တာအရင်းခံနဲ့ ဆောင်ရွက်ကြတဲ့ကိစ္စတွေ
 ဟာ ကြည်နူးစရာတွေပဲပေါ့။

ဒီဂြိုဟ်ကမ္ဘာ (စကြဝဠာအနန္တနဲ့စာရင် ဒီ
 solar system ထဲက အမှုန်အမွှားကလေး) မြေကမ္ဘာ
 မှာ မေတ္တာတရား လက်ကျန်ကလေးတွေ ရှိပါသေး
 လားလို့လည်း သက်ပြင်းမောကြီးကို ချမိလိုက်ပါ
 တယ်။ တကယ့်အရင်းခံကတော့ မေတ္တာတရားပါပဲ။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၃၊
 ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။
 ❖

မြန်မာ့ခြင်းလုံး ဘယ်နားရောက်နေပါလိမ့်

ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ် ကလေးဘဝ (လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၅၀-၆၀ လောက်က) အထက်အညာ မြို့တိုင်းလိုလိုမှာ 'ခြင်းရုံ'ဆိုတာ ရှိတာကို မှတ်မိနေတယ်။ သမံတလင်းခင်း၊ နှစ်တစ်လက်မပျဉ်ကို ရာဇမတ်ကွက်ကာပြီး ရိုက်ထားတဲ့ အဆောက်အအုံမျိုးပါပဲ။ အထဲမှာ ခြင်းလုံးခတ်ကစားလောက်အောင် ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းရှိတယ်။ အားကစားရုံပဲပေါ့။ မြို့ကြီးတွေမှာဆိုရင် ရပ်ကွက်တွေမှာ သီးခြားခြင်းရုံတွေရှိတယ်။ အဲဒီလို ခြင်းရုံနဲ့ ခြင်းခတ်ကြတာ တကယ်တတ်တဲ့ လူကြီးတွေပဲဆိုပါတော့။ အပျော်ခတ်တဲ့ လူငယ်တွေရဲ့

ခြင်းဝိုင်းဆိုတာကလည်း ရပ်ကွက်တွေမှာ ရှိကြတာပဲ။
 အဲဒီတုန်းက မြန်မာ့ရိုးရာ ခြင်းလုံးပညာ ထွန်းကားခဲ့
 တယ်။ ခြင်းလုံးအားကစား ထွန်းကားခဲ့တယ်ဆိုတာ
 ပြောချင်တာပါပဲ။

အခု အဲဒီလို ခြင်းရုံတွေ၊ ခြင်းလုံးခတ်တဲ့
 ခြင်းဝိုင်းတွေ၊ ခြင်းလုံးအားကစားနည်းတွေ ရှိလေသေး
 လားဆိုတာ ကျွန်တော် မသိတော့ပါဘူး။ ပြောသံ
 ဆိုသံလည်း သိပ်မကြားတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော် မသိ
 ဘဲ ထွန်းကားနေချင်လည်း နေမှာပါ။ ပြောချင်တာက
 ခြင်းလုံးခတ်တဲ့ အားကစားပညာရပ်ဟာ ကျွန်တော်တို့
 ရိုးရာတစ်ခုဖြစ်တယ်။ အများပြောကြတာ ကြားဖူးတာ
 က ကမ္ဘာမှာ ဘယ်မှာမှမရှိတဲ့ ခြင်း ပညာဆိုတာပါပဲ။
 ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ပိုင်လို့ ဆိုကြပါစို့။ ခက်သလောက်
 နက်နဲတယ်။ ခြင်းပေါက်စုံတယ်။ အလွန်တန်ဖိုးထား
 သင့်တဲ့ ရိုးရာအားကစား ပညာပါပဲ။

တစ်ဆက်တည်း စဉ်းစားမိတယ်။ ‘ဂျူဒို’
 ဆိုတာ ဂျပန်လူမျိုးတွေရဲ့ ရိုးရာပညာပဲ။ လုံ့လဝီရိယ
 ကြီးမားတဲ့လူမျိုးတွေ၊ အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ လူမျိုးတွေ
 ဖြစ်လို့ သူတို့ဂျူဒိုကို ကမ္ဘာစင်မြင့်ပေါ်ရောက်အောင်
 တွန်းတင်ခဲ့တာကြာပြီ။ အိုလံပစ်ပွဲတော်လို နိုင်ငံတကာ
 ပွဲတော်မျိုးမှာ ဂျူဒိုနေရာရခဲ့တာ ကြာပါပြီ။ အလားတူ

ပါပဲ။ 'ကရာတေး'သမိုင်းကြောင်း ချီရင် ဟိုမဟာယန သမိုင်းက 'ဗောဓိဓမ္မ'ဆရာသခင်အထိ ရောက်မယ်။ ဂျပန်တွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပဲ။ ကမ္ဘာစင်မြင့်ပေါ် သူတို့ဆွဲတင် သွားတာ ကြာပြီ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ 'မြန်မာ့လက်တွေ့'ကို ကြည့် ပါ။ ကမ္ဘာပေါ်မှ ဘယ်အသတ်အပုတ် ပညာနဲ့ မဆို ယှဉ်နိုင်တဲ့ တစ်ဆံခြည်မလျော့တဲ့ မြန်မာ့လက်တွေ့။ ယခု ကမ္ဘာစင်မြင့်ပေါ် ရောက်နေတာက 'မွေထိုင်း'။ နောက်တစ်ခု စဉ်းစားမိပြန်တယ်။ 'စီပက်တာရော ပိုက်ကျော်ခြင်း' မလေးရှားက စတာလို့ ကြားဖူးပါ တယ်။ အခု ပိုက်ကျော်ခြင်းဟာ ကမ္ဘာစင်မြင့်ကို ရောက်နေပြီ။ ကိုယ့်ရိုးရာအားကစားကို ကြီးကြီးပမ်း ပမ်း၊ ထမ်းထမ်းရွက်ရွက် ကမ္ဘာအဆင့်ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာ လေးစားအားကျစရာပါ။ ကျွန် တော်တို့ မြန်မာ့'ဓား'။ 'ဓားရေးသုံးဆယ့်ခုနစ်ချင်း' နဲ့ သမိုင်းမှာ အသေအချာ တည်ရှိခဲ့တာပါ။ အခု 'ဂူရှူး' ကမ္ဘာစင်ပေါ်ရောက်နေပြီ။

စဉ်းစားနေမိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ့ ရိုးရာ အားကစားတစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ မြန်မာတစ်နိုင်ငံတည်း မှာသာရှိတဲ့ အစဉ်အလာ ကြီးမားခိုင်ခံ့တဲ့ 'မြန်မာ့ခြင်း လုံး' ဘယ်နားရောက်နေပါသလဲ။ တွေ့မိရင် ပြောကြ

၂၈

ဇော်ဇော်အောင်

ပါ။ ဝိုင်းလည်ခတ်ခြင်းဝိုင်းက အားပါးတရ အော်
လိုက်တဲ့ ဝိုင်းလည် အပိုတစ်၊ အပိုနှစ်၊ အပိုသုံး ဆို
အသံ ကြားစမ်းချင်လှပါတယ်။

ဇော်ဇော်ဇော်အောင်၊ အမှတ် ၇၊
ဇော်ဇော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ကိုရွှေအယ်ဒီတာ

ကျွန်တော့် စာဘဝသက်တမ်းတစ်လျှောက် အယ်ဒီတာပေါင်းစုံနဲ့ တွေ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ စာဘဝသက်တမ်းဆိုလို့ မင်း ဘယ်တုန်းကစပြီး စာရေးလာတာလဲလို့ မေးရင် အမေ့ဝမ်းထဲမှာကတည်းက ရေးခဲ့တာလို့ များ ဖြေလိုက်လို့ကတော့ ဝိုင်းမေတ္တာပို့လိုက်မယ့်ဖြစ်ခြင်း။

တကယ်တော့ ကျွန်တော် စာစရေးတာ (ဝါ) ကျွန်တော်ရေးတဲ့စာ ပုံနှိပ်စာလုံးအဖြစ် ဖော်ပြခံရတာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာတုန်းကပါပဲ။ မဂ္ဂဇင်းက 'သွေးသောက်'ပါ။ အခု စာပေလောကမှာ

ခေါင်းဖြူဖြူ၊ နှုတ်ခမ်းမွေးပါဖြူနေတဲ့ ပိန်ပိန်ပါးပါး
 အဘိုးကြီး၊ အများက ဘကြီးမိုးလို့ ချစ်စနိုးခေါ်နေ
 ကြတဲ့ မောင်မိုးသူတို့နဲ့ တစ်နှစ်တည်းပါပဲ။ ဘာတွေ
 ရေးခဲ့တယ်၊ ရေးတဲ့စာတွေက ဘယ်လောက်တန်ဖိုး
 ရှိတယ်ဆိုတာ မပြောကြေး။

စာရေးသက်ကိုပဲ တွက်ပြောရရင် နှစ် ၅၀
 ပျော့ပျော့ကလေးတော့ ရှိပြီပေါ့။ (ရေးခဲ့တာတွေက
 ခပ်ချာချာတွေဆိုတာ မပြောကြေး)။

အဲဒီ နှစ် ၅၀ လောက်အတွင်းမှာ 'အယ်ဒီ
 တာ' ဆိုသူတွေနဲ့ အတော်များများ တွေ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။

အယ်ဒီတာဆိုတဲ့ စကားလုံး မြန်မာစာပေ
 လောကမှာ ဘယ်တုန်းက စပေါ်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ မှတ်
 တမ်းမှတ်ရာတော့ သက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်အဖွဲ့
 အစည်းတွေမှာ ရှိမှာပါ။ အဲဒီအယ်ဒီတာကိုပဲ မြန်မာ
 လို့ 'စာတည်း'လို့ ဘယ်တုန်းက ဘယ်သူတွေ ဘာသာ
 ပြန်ခဲ့တယ်ဆိုတာလည်း မှတ်မှတ်သားသား ရှိမှာပါပဲ။
 ကျွန်တော်တော့ အသေအချာ မသိပါ။

အဲဒီ 'စာတည်း'ကိုပဲ စာတည်းချုပ်၊ တာဝန်ခံ
 စာတည်း၊ စာတည်းမှူး၊ စာတည်းမှူးချုပ် စသည်ဖြင့်
 အခေါ်အပြောတွေ ပွားများကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်
 မှူးဆိုတာ ထည့်သလဲမသိပါ။ ကြီးမှူးသည်ဆိုတဲ့

အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အယ်ဒီတာ (ဝါ) စာတည်းတွေ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ စုံအောင်တွေ့ခဲ့ဖူးပါ တယ်။ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်နဲ့ သက်တူရွယ်တူ မတိမ်းမယိမ်းတွေ၊ (သောက်ဖော်စားဖက်လို့လည်း ပြောလို့ရပါတယ်) သူငယ်ချင်းတွေက များပါတယ်။ နောက်ပိုင်း မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ ဂျာနယ်တွေ အသစ်ဝင်လာ တော့လည်း နောက်တက်လာသူတွေကလည်း ညီလို အစ်ကိုလို အလွန်ရင်းနှီးသူတွေ ဖြစ်ကြတယ်။

အခုထိ ရေးလာသမျှကတော့ စာရေး သက် ဘယ် လောက် ရှိ တယ် ဆို တာ ကြားတာရယ် ၊ အယ်ဒီတာတွေနဲ့ (သောက်စား) ရင်းနှီးတယ်ဆိုတာ ရယ်၊ ဒါပဲ ရှိသေးတယ်။ ဘာမှ မှတ်လောက်သား လောက် မရှိသေးပါပဲလား။ ညီတော်မောင် ကိုပြည့် ကတော့ ထည့်ပေးမှာပဲ။ ဒါလောက်နဲ့တော့ မဟုတ် သေးဘူး။

အဓိကပြောချင်တာက အယ်ဒီတာ (ဝါ) စာတည်းတွေ 'တော်'ဖို့လိုကြောင်း ပြောချင်တာပါ။ ဘယ်လို ဘယ်ပုံတော်ရမှာလဲ။ ဘာတွေ တော်ရမှာလဲ။ ဘယ်မှာတော်ရမှာလဲ။ ပြောရရင် သိပ်ရှည်သွားမယ်။ 'ဖတ်စရာ'ရဲ့ ပေါ်လစီဖြစ်တဲ့ တိုတိုလိုရင်းဆိုတာနဲ့ မကိုက်ညီ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။

အချုပ်ပြောရရင်တော့ ရှေ့နေတစ်ယောက်
 ညံ့ရင်၊ ချာရင် တရားခံ ဒုက္ခရောက်မယ်။ ဆေးသမား၊
 ဆရာဝန်တစ်ယောက် ညံ့ရင်၊ ချာရင် လူနာဒုက္ခရောက်
 မယ်။ အယ်ဒီတာ၊ စာတည်းတစ်ယောက် ညံ့ရင်၊
 ချာရင် စာပေလောက ဒုက္ခရောက်မယ်။ အယ်ဒီတာ
 တွေ ချာဗင် မဖြစ်ကြပါစေနဲ့။ အယ်ဒီတာတွေ ရွှေ
 ဖြစ်ကြပါစေ။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၉၊
 မတ်လ ၁ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ဆရာ ဘာတွေရေးနေသလဲ

ဆရာ ဘာတွေရေးနေသလဲ။ မကြာခဏ
အဲဒီလိုမေးတာ ခံရပါတယ်။ ခင်မင်တဲ့ မိတ်ဆွေ
အပေါင်းအသင်းတွေက သာမန် နှုတ်ဆက်စကားလို
သဘောထားပြီး အဲသလို မေးလာကြတယ်။ နေကောင်း
ရဲ့လား၊ ထမင်းစားပြီးပြီလား၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ စတဲ့
စကားတွေလိုပဲပေါ့။

ဘာစာတွေ ရေးနေသလဲ။ အဲဒီလို အမေးခံရ
တာ သိပ်စိတ်ဆိုးတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် လက်ညှိုးငေါက်
ငေါက်ထိုးပြီး ပက်ပက်စက်စက် ပြောပစ်လိုက်ချင်
တယ်။ မေးတဲ့သူက လစဉ် ကျွန်တော် ရေးနေတဲ့ စာ

ကို မဖတ်လိုပေါ့။ ကျွန်တော် စာတွေ လစဉ်ရေးနေတာပဲ။ အလျဉ်းသင့်တဲ့ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ လစဉ်ပါနေတာပဲ။ ကျွန်တော် စာရေးလာတာ ကြာပြီဆိုတာ ထည့်မပြောပါနဲ့ဦး၊ အခု လောလောဆယ် လစဉ်ရေးနေတာကို ဘာစာတွေ ရေးနေသလဲဆိုတော့ စဉ်းစားကြည့်ပါတော့။

ပိုဆိုးတာက အဲဒီမေးခွန်းမေးတဲ့သူက ဘာစာပေမှ ဖတ်ဖို့၊ ရှုဖို့ ဝါသနာမပါတဲ့ စာနဲ့ပေနဲ့ ဝေးတဲ့သူဖြစ်နေရင် ပိုဆိုးပါတယ်။ အဲဒီလို သိပ်စိတ်ဆိုးတာကို အောင့်အည်း သည်းခံပြီးနေခဲ့တယ်။ မေးသူကိုလည်း ငြော်...သူ မသိလို့ မေးတာပဲလေ ဆိုပြီး ခွင့်လွှတ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ မေးတဲ့သူက ကျွန်တော် စိတ်ဆိုးတာ သိမယ်မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်သာ ကျိတ်ပြီး စိတ်ဆိုးနေတာကိုး။ အဲဒီလိုနဲ့ စိတ်ကောင်းကလေးမွေးပြီး မေးသူလူတုံးကို ခွင့်လွှတ်လိုက်တော့ စိတ်သက်သာရာ ရသွားပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဇာတ်လမ်းက မပြီးသေးဘူး။ ဟုတ်ပါရဲ့၊ ငါ ဘာစာတွေ ရေးနေလဲ၊ ငါ ရေးတဲ့စာတွေက ဘာတွေလဲ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြန်မေးတော့ မေးခွန်းပေါင်းစုံဟာ လေးဖက်လေးတန်က တောင်ပြိုင်သလို တဝုန်းဝုန်း လဲပြီပြီ ကျွန်တော့်အပေါ် ပိလာတော့တာ

ပါပဲ။

ကိုယ် သိပ်သိတဲ့အကြောင်း၊ တတ်တဲ့ အကြောင်းတွေ ပါတယ်။ ကြွားတာပေါ့။ ကိုယ်နဲ့ အယူအဆမတူသူကို ရန်လုပ်တဲ့အကြောင်းတွေ ပါ တယ်။ ‘ဇေယျာလင်း’ ပြောသလိုဆိုရင်တော့ တစ် ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တစ်သံတည်းမထွက်ရင် ရန်သူလို ခေါင်းထောင်ကြည့်တတ်တဲ့ အကျင့်ဟောင်း ကြီးတွေပါတယ်။ ဟိုတုန်းက ဘယ်သူတွေနဲ့ ဘယ်မှာ ဘယ်လိုပျော်ပျော်ပါးပါး စားခဲ့သောက်ခဲ့ကြတယ် ဆိုတာတွေပါတယ်။ အဆိုးဝါးဆုံးကတော့ ကျွန်တော့် စိတ်ထင်ပေါ့လေ၊ အဆိုးဝါးဆုံးကတော့ အများသူငါ သိပြီးသားတွေကို ဘာမှ အကြောင်းမထူးဘဲ ရေးတာ တွေပါပဲ။

အများသူငါ သိပြီးသားဆိုတာ ဘာမှ အသစ် အဆန်းမဟုတ်တာလို့လည်း ပြောလို့ရပါတယ်။ နောက်တစ်မျိုးကလည်း သူများတွေ ရေးပြီးသားကိုပဲ ကိုယ်က အမြင်သစ်၊ အတွေးသစ်မပေးနိုင်ဘဲနဲ့ ထပ် ရေးတာမျိုးတွေ ပါတယ်။ အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ်၊ ရသအသစ် မပေးနိုင်ရင်တော့ သူများရေးပြီးသား ထပ် ရေးလည်း ရပါတယ်။ ဘာမှ မဆန်းသစ်ဘဲနဲ့တော့ မရေးတာကောင်းတယ်လို့ သဘောရပေမဲ့ ကျွန်တော်

ရေးတာတွေထဲမှာ အဲသလို မဆန်းတာတွေ ပါနေ
 တယ်။ ဇော်ဇော်အောင်ဆိုတဲ့ နာမည်တစ်လုံး ရနေပြန်၊
 အယ်ဒီတာကလည်း ကိုယ့်လူရင်းဖြစ်နေပြန် ဆိုတော့
 ထည့်ပေးနေလို့ စာတွေ ပါပါလာတယ်။ အဲဒါကို
 အဟုတ်ထင်နေတာလည်း ကြာပြီ။ တကယ်တော့ ငါ
 ဘာစာတွေ ရေးနေသလဲဆိုတာ ကိုယ့်ဘာသာ ပြန်မေး
 ပြီး ကိုယ့်ဘာသာ ပြန်စစ်ဆေးဖို့ ကောင်းပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ စကားမှာ အရည်မရ အဖတ်
 မရ ဆိုတာရှိတယ်။ အရည်လည်းမရ၊ အဖတ်လည်း
 မရရင် ဘာရသလဲ။ ဘာမှမရဘူးဆိုရင် စဉ်းစားဖို့
 မကောင်းပေဘူးလား။ မစဉ်းစားချင်လည်း ရပါတယ်။
 ကျွန်တော်လည်း မစဉ်းစားတော့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ
 ဆိုတော့ ဘာစာတွေ ရေးရမလဲဆိုတာ ဆရာတို့
 ပြောခဲ့ကြတာ များလှပါတယ်။ ပြောထားကြပြီးသား
 ပါ။ အခုတော့ အဆင်ပြေသလို ကြည့်ရေးကြတာ
 ပေါ့လေ။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၀၊
 မတ်လ ၈ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ဘဝစမ်းအိုင်

စိတ်ရဲ့အတွင်းပိုင်း အနက်ရှိုင်းဆုံး အရပ်
 ဒေသတစ်ခုမှာ မရပ်မနား တသွားတည်းသွား၊ တလာ
 တည်းလာနေကြသော ပုံသဏ္ဍာန်များ၊ အရိပ်အယောင်
 များနှင့် အသံများဖြင့် ပြည့်နှက်ဆူဝေနေကြ၏။ မကြား
 ရသော သံစဉ်တေးသွားများ၊ မွေးဖွားလာသူ၊ မမွေး
 ရသေး သူတို့၏အသံများဖြင့် လှုပ်ခတ်တုန်ခါ နေ၏။
 ထိုနေရာသည် တစ်လောကလုံး၏ တွေ့ဆုံရာ အရပ်
 ဖြစ်သည်။ ထိုတိတ်ဆိတ်သော သံစဉ်များကို ကြား
 နိုင်ဖို့၊ ပုံသဏ္ဍာန် အရိပ်အယောင်များကို မြင်နိုင်ဖို့၊
 လှုပ်ခတ်တုန်ခါလှိုင်းများကို ခံစားတွေ့ထိနိုင်ဖို့၊ အနန္တ

စကြဝဠာအတွင်းသို့ မဟာရေစီးအတိုင်း စီးမျောလိုက်
 ပါဖို့ အနုပညာသမား အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီလား။
 မဟာရေအလျဉ်မှာ စီးမျောလိုက်ပါဖို့ ဘာတွေ ပြင်ဆင်
 ထားသလဲ။ ကြားနိုင်စေဖို့ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာ
 နေရမည်။ မြင်နိုင်စေဖို့ မျက်လုံးအစုံကို မှိတ်ထား
 ရမည်။ မဟာစကြဝဠာ၏ ရစ်သမ်ကို ထိသိခံစားနိုင်
 စေဖို့ ဝင်သက်ထွက်သက်တို့ကို တိုးညှင်းစေရမည်။
 မိမိနှလုံးသားကို မိမိ ဖိစီးချုပ်ကိုင်ထားရမည်။ မဟာ
 ရေအလျဉ်မှာ စီးမျောလိုက်ပါဖို့ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်
 သော လိုအင်ဆန္ဒ၊ လောဘများကို ပယ်ရှားစွန့်ပစ်
 လိုက်ရမည်။

ထိုးထွင်း တီထွင် ဆန်းသစ်တတ်သော
 အနုပညာသမားသည် သူ၏ ဝိဇ္ဇာအမြင်များကို သူ့
 အနုပညာလက်ရာမှာ တည်စေတတ်၏။ သူတော်စင်က
 သူ့ဝိဇ္ဇာအမြင်များကို ဘဝမှာတည်စေတတ်၏။ ထိုး
 ထွင်းတီထွင်ဆန်းသစ်သော အနုပညာဖန်တီးနိုင်ဖို့
 အပေါ်ယံ အကာမျှသာဖြစ်သော စရိုက်လက္ခဏာများ၊
 မျှော်မှန်းချက်များ၊ လောကီကိစ္စများကို စွန့်လွှတ်ဖယ်
 ရှားရမည်။ မိမိတို့ အဇ္ဈတ္တအတွင်းမှ ဖုံးကွယ်တိမ်မြုပ်
 နေသော စွမ်းအင်သတ္တိများကို ဖော်ထုတ်ရယူနိုင်
 ရမည်။

ပြင်ပလောကသည် ဆူညံ ရှုပ်ထွေးလျက်။
 မျက်စိကျိန်းစပ်လောက်အောင် တံလျှပ်အပူတွေ
 တရှိန်ရှိန်ထနေ၏။ ရုပ်ကြမ်းခန္ဓာ တစ်ကိုယ်လုံး
 ထုံကျဉ်လျက်ရှိ၏။ သိမ်မွေ့ညံ့သက်သော အသံ
 များကို ကြားနိုင်စွမ်းမရှိ။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော
 အမြင်များကို မြင်နိုင်စွမ်းမရှိ။ လျှို့ဝှက်နက်နဲသော
 တုန်ခါမှုများကို မထိမသိ မခံစားရ။ ထာဝရ မဟာ
 ရေအလျဉ်သည် ငါတို့ကို တိုးလျှိုဖြတ်၍ စီးဆင်း
 သွားသည်။ ငါတို့သည် အချည်းနှီး။

ငါတို့၏ အဇ္ဈတ္တအတွင်းပိုင်း နက်ရှိုင်းစွာ
 သော အရပ်ဒေသတစ်ခုတွင် ဘဝစမ်းရေ အိုင်ငယ်
 ရှိသည်။ သီဒါသီတ ကြည်လင်အေးမြသော စမ်း
 ပေါက်ရေကို အများသူငါ သောက်သုံးရန် ဝေငှသူ
 သည် အနုပညာသမားဖြစ်၏။ စကားလုံးတွေ၊
 စကားသံတွေ၊ ဂီတသံစဉ်တွေ၊ ပုံသဏ္ဍာန်တွေ၊
 အရိပ်တွေ၊ အရောင်တွေ၊ အမှတ်အသားတွေ၊
 သင်္ကေတတွေ၊ အိပ်မက်တွေ၊ အမြင်အာရုံတွေ ဘဝ
 စမ်းအိုင်မှ ထွေပြားလှသော အနုပညာသန္တာန်
 အနှစ်များ။ ထိုအရာများကို အနုပညာသမားက
 သာလျှင် ဆောင်ယူပေးစွမ်းနိုင်လိမ့်မည်။ အနု
 ပညာသမားသည် လောက၏ ပလ္လင်ထက်ဝယ်

စံပယ်ရန် ထိုက်တန်သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

(လားမားအနာဂါရိက ဂေါဝိန္ဒ၏ ဒဿနမှတ်စုများကို မှီးပါသည်။)

ဝတ်စရာကျာနယ်၊ အမှတ် ၁၁၊

မတ်လ ၂၂ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၁၊ မြေ

မြေရေလေမီး

ဓာတ်ကြီးအစုပါ။

အလွန်တရာ မမြတ်သော

အတ္တဘောဓန္ဓာ။

ဆရာကြီးဦးပြုံးချို (တေဘုမ္မာမှ)

သက်ရှိသက်မဲ့ သတ္တဝါအရာအားလုံးမှာ
အခြေခံ (မဟာဘုတ်၊ မဟာဘုတ်) ဓာတ်ကြီးလေးပါး
ရှိသတဲ့။ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးပါးပေါ့။
နည်းနည်း ခုံခုံညားညား ဖြစ်ချင်ရင်တော့ ပထဝီ၊

အာပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇော လို့ ပြောလို့ရတယ်။
 အခြေခံဓာတ်တွေပဲ။ ဘယ်သူမှ ဒီဓာတ်လေးပါးနဲ့
 မလွတ်ဘူး။ အခု အမေရိကန်သမ္မတကြီးလည်း ရုပ်
 ခန္ဓာ၊ တရားကိုယ်စစ်လိုက်ရင် မဟာဘုတ၊ မဟာဘုတ်
 ဓာတ်ကြီးလေးပါးပဲ။ သာဓကတမှာ ရေလှည်းတွန်း
 ပြီး ရေရောင်းနေတဲ့ ကိုဖိုးဘလည်း ဓာတ်ကြီးလေးပါး
 အတူတူပဲ။ ကက်သရင်းဇီတာဂျွန်းတို့၊ ဆန်းမီတို့၊ အင်
 နာကော်နီကိုဗာတို့၊ ဂျနီဗာလိုပက်တို့၊ နန္ဒာလှိုင်တို့
 လည်း ဓာတ်ကြီးလေးပါးပါပဲ။ အင်းစိန်မီးရထားဈေး
 က ပဲပင်ပေါက် ပဲပြားရောင်းတဲ့ ဒေါ်တင်မိကြီးလည်း
 ဓာတ်ကြီးလေးပါးပါပဲ။ ဘယ်သူ့ဘယ်သူမှ ဘာမှ
 ပိုပြောစရာ အကြောင်းမရှိဘူးပေလေ။ ဆရာကြီး ဦးပြုံး
 ချိုက အလွန်တရာမမြတ်သောလို့ပြောတဲ့ ကျွန်တော်တို့
 အတ္တဘဝ၊ အတ္တဘောခန္ဓာကိုယ်ကြီးတွေ ကိုယ်စီနဲ့
 သံသရာခရီးသွားနေကြရတာ။ တစ်ခုတော့ ရှိလေရဲ့။
 တချို့အတ္တဘောတွေက မွေးတယ်။ တချို့ အတ္တဘော
 တွေက နံတယ်။ တချို့ အတ္တဘောတွေကျ သိပ်လှ
 တာပဲ။ နည်းနည်းတော့ ကွာမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဓာတ်
 ကြီးလေးပါး ရုပ်ခန္ဓာ အတုံးအခဲ အတ္တဘောချင်း
 ကတော့ အတူတူပါပဲ။ သိပ်မစွာကြနဲ့။

မဟာဘုတ် ဓာတ်ကြီးလေးပါးမှာ မြေ သိပ်

အရေးကြီးတယ်။ ကျွန်တော့်တပည့် တစ်ယောက်
 ဆိုရင် မြေကွက် ၇၀ ကျော်ပိုင်သတဲ့။ မန္တလေးမှာ၊
 ဒဂုံတောင်မှာ၊ သင်္ဃန်းကျွန်းမှာ၊ ရွှေပြည်သာမှာ၊ ရွှေ
 ပေါက်မှာ၊ တောင်ကြီး၊ ကလေးနေရာအနှံ့။ များလှ
 ချည်လားကွာ။ မင်း မြေကွက်တွေ ဘာလုပ်မှာလဲလို့
 ပြောမိတော့ ဆရာဟာ ‘ဖော်ဆေးလ်’ Fossil ပဲတဲ့။
 ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းပေါ့။ ဘာကြောင့် အဲလိုပြောလဲ
 စဉ်းစားမရဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မြေတွေ အဲသလောက်
 ပိုင်တာ ကောင်းတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေတစ်
 ယောက်လည်း အဲသလိုပဲ မြေကွက်တွေ အများကြီးပိုင်
 တယ်။ သူ့မြေကွက်တွေ ခွဲရောင်း၊ စိတ်ရောင်း တစ်
 ကွက်ပြီးတစ်ကွက် ရောင်းနေတယ်။ ဘာအလုပ်မှ
 မလုပ်ဘူး။ ငွေစက္ကူအထပ်လိုက်နဲ့ ‘ကူးတို့ဆိပ် မှို့
 အိတ်ဖွင့်သလို’ သုံးလိုက်တာ တဖွားဖွား။ တစ်ခုတော့
 ကောင်းတယ်။ ကျွန်တော့်ကို မကြာခဏ ဖိတ်ခေါ်ပြီး
 ပြုစုတယ်။ မိတ်ဆွေကောင်းပါပဲ။ နောက်ထပ် ရောင်း
 စရာ မြေကွက်တွေ အများကြီးကျန်သေးသတဲ့။ နောက်
 တစ်ယောက်ကတော့ သိပ်မနိပ်ဘူး။ သူ့မြေကွက်
 ကလေး ရောင်းမထွက်လို့ ဗေဒင်ယတြာနောက် လိုက်
 လိုက်တာ အတော်ကုန်နေပြီ။ အခုထိတော့ သူ့မဟာ
 ဘုတ်က အကျိုးမပေးပြန်ဘူး။ တော်သေးတယ်။

ကျွန်တော့်မှာ ရောင်းစရာ မြေကွက်မရှိလို့။

ငယ်ငယ်တုန်းက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖတ်ဖူးတယ်။
တော်လ်စတိုင်း ဆိုလားပဲ။ အဲသလိုပဲ စာနဲ့ပေနဲ့
အိုက်တင်ခံပြီးပြောမယ့်ကြံရင် မေ့မေ့နေတယ်။
ထားပါတော့။ လူသေရင် မြေကွက်ဘယ်လောက်
အကျယ်အဝန်းလိုမလဲ၊ ခြောက်ပေနဲ့ နှစ်ပေခွဲလောက်
ဆိုရင် ကောင်းကောင်းမြှုပ်လို့ ရပြီတဲ့။ သေမှတော့
မြေကွက်ကျယ်ကျယ် မလိုဘူးဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။
အခုခေတ်တော့ မြေတောင် မလိုတော့ဘူး။ မီးသင်္ဂြိုဟ်
စက်ထဲ ထည့်လိုက် ပြာတောင် မကျန်ဘူး။ အဲဒီတော့
မြှုပ်စရာမြေကွက်မရှိလည်း ဖြစ်တယ်။

ညက အိပ်မက်မက်တယ်။ ၂၇ ဧကကျယ်တဲ့
ခြံထဲမှာ ကျွန်တော့်သုံးထပ်တိုက်ရှိသတဲ့။ Split-
Level မြေပေါ် နှစ်ထပ်၊ မြေအောက် တစ်ထပ်၊
ကျောက်ဖြူသား အတုံးတွေနဲ့ ဆောက်ထားတယ်။
ရှေ့မှာ ကြာပန်းတွေနဲ့ ရေကန်၊ နောက်ဘက်မှာ
ကျောက်တုံးတွေနဲ့ ဆောက်ထားတဲ့ တောင်အတု၊
ဖုန်းရွှံပေါ့။ ၂၇ ဧကကျယ်တဲ့ ဝင်းကို ကံ့ကော်၊
ပိတောက်၊ စိန်ပန်း၊ ထင်းရှူးပင်တွေ ဝန်းပတ်ထား
တယ်။ ခေတ်လွန်သစ်ခွရုံကြီး သုံးရုံ၊ နှင်းဆီပန်းရုံ
သုံးရုံ၊ မှန်လုံရုံကြီးတွေ၊ ဂေါက်ကွင်းအသေးတစ်ကွင်း၊

စာကလေးများ

၄၅

တင်းနှစ်ကွင်း နှစ်ကွင်း၊ ရေတံခွန်အတု၊ ရေကူးကန်
 ကတော့ ကျွန်တော် လေစိမ်းတိုက် မခံနိုင်လို့ အတွင်း
 မှာ အင်ဒိုးပဲ။ တစ်ဝင်းလုံး နေရာလပ်မကျန် ဂျပန်
 မြက်နုမွေးပြီး ခင်းထားတယ်။ တခြား အလှစိုက်ပန်း
 တွေ၊ သီးနှံပင်တွေ အများကြီး၊ အဲဒီမြေကွက်ထဲမှာ
 နေတယ်လို့ ကျွန်တော် အိပ်မက်မက်တယ်။ နိုးလာ
 တော့ အိပ်မက်ထဲက မြေကွက်ကျဉ်းတယ်လို့ ထင်နေ
 သေးတယ်။

ဇတ်ဇရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၄၊

ပြီလ ၅ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၂။ ရေ

သက်ရှိသက်မဲ့ သတ္တဝါအားလုံးမှာ မဟာဘုတ် မဟာဘုတ်လို့ခေါ်တဲ့ အခြေခံ ဓာတ်ကြီးလေးပါးရှိသတဲ့။ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးပါးပါ။ သိပ်အရေးကြီးသတဲ့။ အဲဒီအထဲမှာ ရေ ဟာ သိပ်အရေးကြီးတယ်။ သတ္တဝါအားလုံး၊ အပင်လောက အားလုံးရဲ့ ‘အသက်ဓာတ်’ဟာ ရေပဲဖြစ်ပါတယ်။ သတ္တဝါအားလုံးရဲ့ ဘဝအစဟာ ရေထဲက ပရိုတိုပလပ်ဇံ protoplasm ဆိုတဲ့ မော်လီကျူးအမှုန်အမွှားကလေးဖြစ်တယ်လို့ မှန်ဝါးဝါး သိထားပါတယ်။ ဆိုချင်တာကတော့ မဟာဘုတ်လေးပါးမှာ ရေ သိပ်အရေးကြီး ဆိုတာပါပဲ။

* * *

လူဟာလူ ရေမသောက်ရရင် သေမယ်။ ရေ
 အသက် တစ်မနက်တဲ့။ ဒီရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ရေဖြည့်
 ပေးရတယ်။ ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ လူတွေ ရေကောင်းကောင်း
 ကြည်ကြည်သန့်သန့် ၀၀လင်လင် သောက်ရဖို့ သိပ်
 အရေးကြီးပါတယ်။ အာကာသသိပ္ပံ သုတေသန၊
 ဒုံးခွင်းဒုံးစနစ်အသစ် တီထွင်ရေး သုတေသနတွေ၊
 စတုတ္ထမျိုးဆက် စူပါကွန်ပျူတာ တီထွင်ရေးကိစ္စတွေ
 ထက် ပိုအရေးကြီးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီနေ့
 ကမ္ဘာမှာ ဆင်းရဲမွဲတေတဲ့ လူဦးရေ (သန်းပေါင်းတစ်
 ထောင်ကျော်)ဟာ ရေကောင်းကောင်း ကြည်ကြည်
 သန့်သန့်ကို ၀၀လင်လင် မသောက်ရဘူးလို့ ကုလ
 သမဂ္ဂ အစီရင်ခံစာတွေမှာ ဖော်ပြထုတ်ပြန်တယ်။ လူ
 တစ်ဘီလျှကျော်ဆိုတာ ကမ္ဘာလူဦးရေရဲ့ ငါးပုံတစ်ပုံ။
 မနုဿတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘောဆိုတဲ့ ရဲခဲလှတဲ့ လူ့ဘဝ
 မှာ ရေကလေးတစ်ခွက် ကြည်ကြည်အေးအေး
 သောက်နိုင်တဲ့ အခွင့်အရေး ရှိသင့်တာပေါ့။ လူ မဟုတ်
 လား။

* * *

ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရှိတယ်။
 ဒီကနေ့ အောင်မြင်ကျော်ကြားတဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း

ရှင်တစ်ယောက်ပဲ။ ဘာလုပ်ငန်းတွေ လုပ်သလဲဆိုတာ
 မေးမကြည့်မိဘူး။ သိပ် ချမ်းသာတယ်ဆိုတာပဲ
 သိတယ်။ ခင်ဗျား ဘယ်လောက်ချမ်းသာသလဲလို့
 မေးမိတော့ ခဏလောက် တွေနေပြီးမှ ဘယ်လောက်
 ချမ်းသာမှန်းတောင် မသိပါဘူးဗျာလို့ ပြောတယ်။
 နောက်တာတော့ ဟုတ်မှာမဟုတ်ဘူး။ သူ တကယ်
 မသိတာဖြစ်လိမ့်မယ်။ ဘာလို့ ဒါလောက် ချမ်းသာ
 တာလဲကို ထပ်မေးတော့ သူက ပြုံးတယ်။ သူဌေးပြုံး
 ဆိုတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်ထင်တယ်။ ပြီးတော့ ဖြေတယ်။
 သူဟာ ငါးသလောက်ဟင်းစားတယ်တဲ့။ ပြီးတော့
 ရေကို ကောင်းကောင်း အသုံးချတတ်တယ်တဲ့။
 ဒါ့ကြောင့် ချမ်းသာလာတာတဲ့။ ကျွန်တော် မရှင်းဘူး။
 သူဟာ အဝီစိတွင်းတူးပြီး၊ ရေစည်လှည်းထောင်ပြီး
 ရေရှားတဲ့ မြို့စွန်မှာ ရေရောင်းစားနေတာတော့ မဟုတ်
 ဘူး။ ဒါပေမဲ့လည်း ထားပါတော့၊ ဆက်မမေးပါဘူး။
 ရေကို စနစ်တကျ အသုံးချတတ်လို့ ချမ်းသာလာ
 တာပဲ။ သူ့စကားထဲမှာ သူဟာ ရေကောင်းကောင်း
 လောင်းတတ်တယ်ဆိုတာလည်း ပါသေးတယ်။
 ကျွန်တော်တော့ မရှင်းဘူး။

* * *

မြို့ကြီးတွေအဝင်မှာ မုခ်ဦးကြီးတွေ ရှိတတ်
 တယ်။ လှလှပပ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ပေါ့။ ကြိုဆိုပါ
 သည် ဘာညာပေါ့။ ကျေးလက်တောရွာတွေမှာတော့
 ရွာအဝင်လမ်းမှာ ရင်ကွဲဇရပ် ဆိုတာတွေ ရှိတတ်
 တယ်။ လမ်းကိုခွပြီး ဆောက်ထားတာ။ ရှေးခေတ်
 ကတော့ သွပ်မိုး၊ ပျဉ်ကာ။ တချို့ဇရပ်တွေက 'လည်
 ပေါ်၊ ဘုံဆင့်'နဲ့ အကျအန။ ခရီးသွား၊ ခရီးလာ နား
 နေဖို့။ ဇရပ်ရဲ့တန်ဖိုးကို မြို့ကြီးက လူတွေမသိဘူး။
 တောရွာက လူတွေသာ သိတယ်။ အဲဒီလို ဇရပ်တွေမှာ
 သောက်ရေအိုးစင်တွေ ထားတတ်တယ်။ ရေချမ်း
 စင်လို့ခေါ်ရဲ့။ ဘယ်သူဘယ်ဝါကောင်းမှု၊ အများ
 ကောင်းမှု စာတန်းထိုးတတ်ကြတယ်။ မြန်မာ့
 ကျေးလက်ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအမှတ်အသားတွေပါ။ အဲဒီ
 ရေချမ်းစင်တွေရဲ့ တန်ဖိုးနဲ့ ရေကုသိုလ် ရဲ့တန်ဖိုးကို
 မောပန်းနေတဲ့၊ ရေငတ်ရေဆာနေတဲ့ ကျေးလက်တော
 သား ခရီးသွားတွေပဲ သိလိမ့်မယ်။ ရေပေးတာ၊ ရေ
 တိုက်တာ၊ ရေလှူတာဟာ ကုသိုလ်အလုပ်ပါပဲ။ ရေ
 အကျိုး ၁၀ ပါးတောင်ရှိတယ်။ တချို့ကျတော့
 ဆယ်ပါးမကဘူး။ အဆင်ပြေရင် အကျိုးတွေ သိပ်များ
 သတဲ့။ ရေဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝမှာ အောင်မြင်မှု
 တွေ၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုတွေ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာတွေ

အားလုံး ပြည့်စုံအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်တယ်။
 ရေသာလျှံပါစေ ဘဝမှာ အားလုံးပြီးတယ်။ ကျွန်တော့်
 မိတ်ဆွေကတော့ ရေကောင်းကောင်း လောင်းတတ်ဖို့
 လည်း လိုတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကဆုန်ညောင်ရေ
 ကိုပြောတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မဟာဘုတ်
 လေးပါးထဲက ရေ ဟာ သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။
 ရေလျှံကြပါစေ။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၅၊
 ဧပြီလ ၂၆ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၃၊ လေ

မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဆိုတဲ့ မဟာဘုတ်
 ဓာတ်ကြီးလေးပါးမှာ ဝါယော/လေ ဟာ သိပ်အရေး
 ကြီးတယ်။ ရှင်းနေတာပဲ။ လေမရှိရင် ကျွန်တော်တို့
 လေမရှူရဘူး။ လေမရှူရရင် အားလုံးသေမယ်။ ဒါ
 သိပ်ရှင်းပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက လေမရှိရင်
 ကျွန်တော်တို့ စကားပြောလို့ရမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။
 စကားပြောလို့မရရင် ဘာဖြစ်မလဲ။ အားလုံး
 ကမောက်ကမဖြစ်၊ ပြဿနာတွေတက်ပြီး လူ့လောက
 ကြီး ပျက်သွားမှာပေါ့။ လူအချင်းချင်း ဆက်သွယ်နေ
 ကြတာ ဒီစကား၊ ဒီစကားသံပဲ။ စကားမရှိရင် နိုင်ငံ

အချင်းချင်း ဆက်သွယ်လို့ မရဘူး။ ရောင်းရေးဝယ်
တာ၊ သာရေးနာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု
ဘာဆိုတာမှ ဆက်သွယ်လို့မရ အားလုံးရပ်တန့်ကုန်
ရင် လူ့လောကကြီး ဝရန်းသုန်းကားဖြစ်ပြီး ပျက်မှာပဲ။
လေ သိပ်အရေးကြီးတယ်။

* * *

လူရဲ့ အဆုတ် ထဲမှာ လေ ရှိတယ်။ ကျော
ကုန်းဘက်နဲ့ နံဘေးဘက်က ကြွက်သားတွေ ဖိညှစ်
လိုက်တဲ့အခါ အဆုတ်ထဲကလေက အပေါ်တက်လာ
တယ်။ ရင်ခေါင်းတစ်လျှောက် လေပြန်ကနေတစ်ဆင့်
လည်ပင်းထဲ ရောက်လာတယ်။ လေပြန်ရဲ့ထိပ်
လည်မျို (စလုတ်)နားမှ ကန့်လန့်ခံနေတဲ့ အကြောမျှင်
ကလေးနှစ်ချောင်းရှိတယ်။ အသံကြိုးလို့ ခေါ်တယ်။
ဂီတာကြိုးလိုပဲပေါ့။ အဆုတ်က တက်လာတဲ့လေက
အဲဒီအကြောအမျှင် အသံကြိုးနှစ်ချောင်းကို ဖြတ်သွား
တော့ အကြောမျှင်နှစ်ချောင်းဟာ တုန်ခါပြီး ‘အသံ’
ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အသံ(လေ) ပါးစပ်ထဲ
ရောက်တဲ့အခါမှာ (လျှာ၊ အာခေါင်ရှေ့၊ အာခေါင်
နောက်၊ သွား၊ နှုတ်ခမ်း)ဆိုတဲ့ ပါးစပ်အစိတ်အပိုင်း
တွေနဲ့ ပြုပြင်လိုက်တဲ့အခါ အခု ကျွန်တော်ပြောနေကြ

တဲ့ စကားသံဖြစ်လာတယ်။ အသံဖြစ်လာအောင် မပြု
 ပြင်လို့တော့ မရဘူး။ လှုပ်ရှားပြုပြင်ရတယ်။ ဥပမာ
 'ပ'ဆိုပါတော့။ နှုတ်ခမ်းနှစ်ခုပိတ်ပြီး ပြန်ဖွင့်လိုက်မှ
 အသံထွက်တယ်။ 'လ'ဆိုရင်လည်း လျှာက အာခေါင်
 ကို ထိအောင်ထောက်ပြီး ပြန်လွှတ်လိုက်မှ အသံထွက်
 တယ်။ လျှာမလှုပ်ဘဲနဲ့ အသံမထွက်ဘူး။ တစ်ခါ
 အဲသလို ပါးစပ်ထဲက အစိတ်အပိုင်းတွေ ဘယ်လို
 လှုပ်လှုပ် အဆုတ်ထဲက လေတက်မလာရင် စကားသံ
 မဖြစ်ဘူး။ အဲဒီတော့ 'လေ'က အရေးအကြီးဆုံးပေါ့။

ဒီနေ့ ကမ္ဘာမှာ 'လေ'တွေ များလွန်းနေတယ်။
 လေများတယ်ဆိုတာ လေပေါတယ်ပေါ့။ အဓိပ္ပာယ်
 ကတော့ စကားများတယ်။ စကားပြောတာ များလွန်း
 တယ်လို့ ယူရလိမ့်မယ်။ စကားများရုံဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်
 မှာ ရပ်မနေဘူးထင်တယ်။ စကားများများ ပြောပေမဲ့
 ပြောသလို ဖြစ်မလာဘူး၊ အကျိုးသက်ရောက်မှု
 မရှိဘူးဆိုတဲ့အထိ အဓိပ္ပာယ်သွားတယ်လို့ ထင်တယ်။
 အလကားပဲ၊ မယုံကြည်ရဘူး၊ ပြောသလို ဖြစ်မလာ
 ဘူး။ ကျွန်တော့်စိတ်အထင် ဒီနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လေ
 တွေ သိပ်များလွန်းနေတယ် ထင်တာပဲ။ ဟုတ်ချင်မှ

လည်း ဟုတ်မှာပါလေ။

* * *

ကျွန်တော်တို့ အညာကျေးလက် တောရွာ
 တွေမှာ တောအလှူဆိုတာ မှတ်သားလောက်တယ်။
 ထူးခြားတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခု အသေအချာ
 ပါပဲ။ စပါးပေါ်ချိန်၊ ငွေပေါ်ချိန်မှာ အလှူကြီးပေး
 တယ်။ ‘ထမင်းရည်ချောင်းစီး’၊ ‘တစ်ရွာလုံးမီးခိုးတိတ်’
 ဆိုတဲ့ စကားတွေ ကြားဖူးကြမှာပါ။ တစ်ရွာလုံးမက
 အနီးအနားရွာတွေပါ ရွာလုံးကျွတ် ထမင်းကျွေးတယ်။
 ထမင်းရုံဆိုတဲ့ တဲကြီးတွေဆောက်တယ်။ သီးနှံ
 အထွက်ကောင်းလို့ လှူတဲ့လူက တတ်နိုင်ရင် ‘ဝက်
 သားဟင်း’နဲ့ ထမင်းကျွေးတယ်။ ဝက်သားဟင်းကျွေး
 တဲ့ အလှူဟာ နံပါတ်တစ်အလှူပါပဲ။ တချို့ကျတော့
 ငွေကြေးတတ်နိုင်ပေမဲ့ ‘ဝက်ပေါ်’ရတာ အကုသိုလ်
 ဖြစ်လို့ ဝက်သားမကျွေးဘူး။ ငါးရုံခြောက်ထောင်း
 ကြော် ကျွေးတယ်။ ငါးခြောက်ဆိုတာလည်း အညာ
 မှာ ရှယ်ပါပဲ။ ကြားဖူးတာ တစ်ခုရှိတယ်။ ကြေးရတတ်
 (သူဌေး) တစ်ယောက်ရဲ့ အလှူလှည့်ရာမှာပါတဲ့
 ဒိုးပတ်ဝိုင်းက သံချပ်ထိုးတယ်။ “မိုး မိုး မိုးလား
 မောင်တို့၊ လေ လေ လေလား မောင်တို့”၊ “ဝက်သား

တကလေးများ

၅၅

ဟင်းနဲ့ ကျွေးမယ်ဆို၊ လေ လေ လေလားမောင်တို့”
 လို့ သံချပ်ထိုးသတဲ့။ တကယ်မဟုတ်ဘူး၊ တကယ်
 ဖြစ်မလာဘူး၊ ‘အာပလာ’ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ။ ကျွန်တော်
 ကြားဖူးတာပြောတာပါ။ ဒီနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လေတွေ
 သိပ်များနေတယ်လေ။

ဇတ်ဇရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၆၊
 မေလ ၃ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

မဟာဘုတ်အက်ဆေး ၄၊ မီး

စကြဝဠာ
 ကမ္ဘာတစ်သိန်း
 ဟိန်းဟိန်းလောင်မြိုက်ကြွ
 လောကဓာတ်တစ်ရိုးမှာ
 မီးခိုးမှောင်လို့ဝေ။

ကျိုက်လတ်ဦးပြုံးချို
 ‘ဇာတိအာဏာ’ ယိုးဒယားမှ

မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး မဟာဘုတ် ဓာတ်ကြီး
 လေးပါးမှာ မီးဓာတ် အရေးကြီးပါတယ်။ တေဇော

စာကလေးများ

ဓာတ်ပေါ့။ အဲဒီမှာ အပူအအေး နှစ်ခုလုံးပါတယ်။
 ပူတာက ဥဏှတေဇော၊ အေးတာက သီတတေဇော
 တဲ့။ လူတစ်ယောက် အသက်ရှင်သန်ဖို့ မီးဓာတ်လို
 တယ်။ ဒီလောကကြီးမှာ သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံး
 အသက်ရှင်နိုင်ဖို့ မီးဓာတ်ရမှဖြစ်မယ်။ ဒီလို စဉ်းစား
 ကြည့်ပါ။ နေ ဆိုတာ မီးလုံး မီးလျှံ မီးစိုင်ခဲကြီးပဲ။
 နေရဲ့အပူဓာတ် မရရင် ဒီကမ္ဘာမြေဟာ ပျက်စီးသွား
 မယ်။ သက်ရှိသက်မဲ့ ဘာမှကျန်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။
 မီးဟာ မရှိမဖြစ်။ ဒါပေမဲ့ လိုအပ်တာထက် ပိုလာရင်
 လည်း ပျက်စီးမှာပဲပေါ့။

* * *

ကျွန်တော်တို့ အစဉ်အလာ ယုံကြည်စွဲမှတ်
 ကြတာတွေ ရှိတယ်။ ဒီကမ္ဘာကြီးဟာ တစ်နေ့နေ့ ပျက်
 စီးလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုပျက်မလဲဆိုတော့ နေတစ်စင်း
 ပြီးတစ်စင်း ထွက်လာလိုက်တာ နေဆယ်စင်းလည်း
 ထွက်ပြီးသော် တစ်လောကလုံး (၃၁ ဘုံပေါ့)။ အကုန်
 မီးလောင်ပြာကျ ပျက်စီးမယ်။ ကျွန်တော်တို့ စကြဝဠာ
 solar system နဲ့အတူ အခြားသော စကြဝဠာ၊
 အနန္တစကြဝဠာ အကုန်မီးလောင်ပျက်စီးမယ်။ အဲဒါကို
 မီးဖျက် ကမ္ဘာလို့ခေါ်တယ်။ နောက် မမျှော်မှန်း၊ မကြံ

စည်နိုင်လောက်အောင်ကြာမှ ကမ္ဘာအသစ် ပြန်ဖြစ်
မယ်။ အထက်ကပြခဲ့တဲ့ ဇာတိအာဏာ ယိုးဒယား
သီချင်းထဲကလို စကြဝဠာတစ်သိန်း အကုန်မီးလောင်
ပျက်စီးလိမ့်မယ်ပေါ့။ ဘယ်တော့လဲဆိုတော့ ကျွန်
တော်တို့ ပူစရာမလိုပါဘူး။ ဘယ်တော့လဲလို့ ပြောလို့
မရအောင်၊ ခန့်မှန်းကြံစည်စိတ်ကူးလို့ မရလောက်
အောင် ကြာဦးမှာပါ။ အဝေးကြီး၊ ကျွန်တော်တို့ ပူစရာ
မလိုဘူး။ တကယ်ပူရမှာက ကမ္ဘာဖျက်တဲ့ နေဆယ်
စင်း မီးမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ပူရမှာက အခုလော
လောဆယ် ကျွန်တော်တို့ရင်ထဲမှာ လောင်နေတဲ့ မီး။
လောဘမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီး။ အဲဒီမီးတွေ အရင်
ငြိမ်းကြဖို့လိုတယ်။ ကမ္ဘာပျက်မီးက အဝေးကြီး။

* * *

ဟိုကိစ္စ ကျွန်တော် နည်းနည်းမှ မကျေနပ်
ဘူး။ နည်းနည်းမှ သဘောမကျဘူး။ နည်းနည်းမှ
နေရာမကျဘူး။ စိတ်ရှိတဲ့အတိုင်း လုပ်ရရင် နုပ်နုပ်စဉ်း
ပစ်လိုက်ချင်တယ်။ သူတို့အကြောင်း စဉ်းစားမိရင်
ရင်ထဲမှာ မီးလိုပူလာတယ်။ ရင်ထဲမှာ မီးလိုပူနေတယ်။
ရင်ထဲမှာ မီးတွေလောင်နေတယ်။ ကျေနပ်တာတို့၊
မကျေနပ်တာတို့၊ ချစ်တာတို့၊ မုန်းတာတို့။ လွယ်လွယ်

ပြောရရင် စိတ်ဆိုးတာ၊ ဒေါသထွက်တာတွေဟာ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဖန်တီးယူတာတွေပဲ။ အဲဒါတွေ အစကတည်းက ရှိနေတာမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူး။ အဲဒါတွေ ကိုယ်ကလုပ်ယူတာ၊ ကိုယ်ဖန်တီး လို့ဖြစ်တာ။ အဲဒါတွေ ပေါ်လာရင် မီးလိုပူ၊ မီးလို လောင်တော့တာပဲ။ ကိုယ့်ကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီ မီးမလောင်အောင် အစကတည်းကမမွှေးနဲ့၊ အစ ကတည်းက မလောင်စေနဲ့၊ အစကတည်းက အဲဒီမီး မယူခဲ့နဲ့။ ရင်ထဲမှာ မထားနဲ့။ ပြောရတာတော့ လွယ် ရဲ့။ တကယ်တမ်း ရင်ထဲက မီးလောင်နေတာ ငြိမ်းဖို့ အတော်ခက်ပါတယ် ကိုပြည့်ရယ်။

ကျွန်တော် သဘောမကျဘူးဗျာ။ သိပ်မုန်း တာပဲ။ ရင်ထဲမှာ မီးတွေလောင်နေသလို ပူနေအောင် မုန်းတယ်။ အဲဒီမီးကို ငြိမ်းဖို့၊ သတ်ဖို့ ကျွန်တော် ကြိုး စားရပါဦးမယ်။ ကျွန်တော် ကြိုးစားပါမယ်၊ ကြိုး စားပါမယ်။

ဇတ်စရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၁၇၊
မေလ ၁၀ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။

ကျား... ဘယ်ကကျားလဲဟေ့

ကျွန်တော့်ကို ချင်းတွင်းမြစ် အနောက်ဘက်
 ဆားလင်းကြီးမြို့မှာ မွေးပါတယ်။ မုံရွာမှာ ကြီးပြင်း
 ခဲ့ပါတယ်။ မုံရွာသားလို့ အမြဲဂုဏ်ယူလေ့ရှိပါတယ်။
 ပြောချင်တာက အဲဒါ အဓိကမဟုတ်ပါ။ ပြောချင်
 တာက ကျွန်တော်ဟာ အညာသားဖြစ်တယ်ဆိုတာ
 ပါပဲ။ အဲဒါလည်း နည်းနည်းတော့ ဂုဏ်ယူချင်သား။
 အဲဒါလည်း အဓိကပြောချင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။
 (ကိုယ်ပြောချင်တဲ့ အဓိကအချက်ကို တည့်တည့်
 မပြောဘဲ အခုလို ဝိုက်နေတာမျိုးဟာ စကားပြေ အညံ့
 စားတွေမှာ တွေ့ရတတ်တယ်။) ထားပါတော့၊

ကျွန်တော်ပြောချင်တဲ့ အဓိကအချက်က ကျွန်တော်
ငယ်စဉ်က ရုပ်သေးပွဲ တော်တော်များများကို ကြည့်ဖူး
တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။

* * *

ကျွန်တော့် အခုအသက်က (ခုနစ်ထိပ်စီး)
ဆိုတော့ နှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက် ကြာခဲ့ပြီပေါ့။ ဆယ်
နှစ်သား ပတ်ဝန်းကျင်တုန်းက ကြည့်ခဲ့ရတဲ့ ရုပ်သေးပွဲ
ရဲ့ ပုံရိပ်တွေဟာ အခုနေအခါ မှန်ဝါးဝါးပဲ။ သတိရ
တာလေးတွေလည်း ရှိပါရဲ့။ ဆိုပါတော့၊ ပွဲမစခင်
တော်တော်စောစောမှာ ဧည့်ခံသဘောနဲ့ ဆိုင်းတီး
တယ်။ နောက် ပွဲစတော့မယ်ဆိုတော့ ဆိုင်းသုံးကြိမ်
တီးတယ်။ အဲဒါကို စားတော်တိုက် တယ်လို့ မှတ်သား
ဖူးတယ်။ အဓိပ္ပာယ် မသိခဲ့ရပါဘူး။ စားတော် သုံး
ကြိမ်တိုက်ပြီးမှ ပွဲစတယ်။ အများသိပြီးသားအတိုင်း
ပထမ တိရစ္ဆာန်ရုပ်တွေ ထွက်တယ်။ ကျွန်တော်
ကောင်းကောင်းမှတ်မိနေတဲ့ အရုပ်ကတော့ ကျားရုပ်
ပါပဲ။ အခုန်အပျံတွေ၊ ရှေ့ကျွမ်းနောက်ကျွမ်းတွေနဲ့
ကျွန်တော်တို့ကလေးတွေ သိပ်သဘောကျကြတာပေါ့။
အဲဒီမှာ ထူးထူးခြားခြား မှတ်မိနေတာက...။ ငြိမ်နေရာ
က 'လင်းကွင်း'သံ ပေးလိုက်တယ်။ လင်းကွင်းကြီးသံ

မဟုတ်ဘူး၊ လင်းကွင်း ခပ်သေးသေးအသံ၊ ချမ်းချမ်း
 ချမ်းချမ်း...။ ပြီးတာနဲ့ ကျား...ကျားတဲ့ဟေ့လို့ အသံ
 ကုန်ဟစ်အော်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့တော့
 ဘယ်ကလာတဲ့အသံမှန်း မသိဘူး။ ခေါင်းထောင်ပြီး
 အသံလာရာ ဟိုကြည့်သည်ကြည့် လိုက်ရှာ။ ကျားတဲ့
 ဟေ့လို့ အော်ပြီးတော့ ကျားဆို ကျား ဘယ်က
 ကျားလဲဟေ့လို့ နောက်တစ်ယောက်က အသံကုန်
 အော်ပြန်တယ်။ အဲဒီမှာ အဲဒီနေရာမှာ ဘယ်ကကျားလဲ
 ဆိုတာ ပြန်ဖြေတဲ့နေရာမှာ ပညာသားပေါ့။ ဘယ်မြို့
 ဘယ်ရွာက စင်တော်ဦးစီး မင်းသားကြီး ဘယ်သူဘယ်
 ဝါ၊ မဒီကိုင် (မိန်းမရုပ်/ မင်းသမီး ကြီးဆွဲ)က ဘယ်သူ၊
 သံချိုကိုင် ပိဋကတ်ဆရာက ဘယ်သူ စသည်ဖြင့် ဂုဏ်
 ပုဒ်တွေကို ကာရန်၊ နဘော ဝေဝေဆာဆာနဲ့ ပြောပြီး
 တော့ အဲဒီရုပ်သေးအဖွဲ့ကြီး၊ စင်တော်အဖွဲ့ကြီးက
 အလွန်ကျော်ကြားတဲ့ ကျားတဲ့ဟေ့ ဆိုပြီးပြန်ဖြေတယ်။
 ရုပ်သေးစင်တော်အဖွဲ့ကြီးကို ကြော်ငြာလိုက်တာ
 မျိုးပေါ့။ အဲဒါကို စင်တိုင်တယ်လို့ ခေါ်ကြောင်း
 မှတ်သားဖူးပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ် ဂဃနဏ မသိပါ။
 အဲသလို အထာကလေးတွေရှိတာ မှတ်မိနေတယ်။
 နောက် သဘောကျတာကတော့ မြင်းရုပ်ပါပဲ။ ကျား
 တုန်းကလိုပဲ အတိုင်အဖောက် အော်ကြတယ်။

ကောင်းကင်ယံ တိမ်ညွန့်ကိုစားတဲ့ သိန္ဓောမြင်း ဘာ
ညာပေါ့။ 'မြန်မြေနယ် ဇမ္ဗူဘောင်'ဟိုတုန်းက
လိုက်ဆိုလို့ရခဲ့တယ်။ မြင်းခင်းလို့ခေါ်မှန်း မသိဘူး။

'စာမရီမို့ ထူးမခြား၊ နတ်မြင်းပျံမို့ မြူးကြွား
ကြွား၊' ညာမော်ပြိုင်သော်ကင်းဝေး၊ ခွာသံမြေလျှံ
သောင်းလုံးကြွေး' ကြမ်းပေါ်မှာ လေးဖက်ခွာ အချီ
အချ သိပ်ကြည့်လို့ကောင်းတယ်။ ဆိုင်းက ရပ်ပေး
ထားပြီး မြင်းခွာသံ တောက်တက် တောက်တက်
လိုက်ပေးတယ်။ ကျွန်တော် မှတ်မိနေတာတစ်ခုက
ဟိမဝန္တာမြင်း၊ သိန္ဓောမြင်း၊ အဿထိုရ်မြင်း မဟုတ်
ဘူး။ မော်ဒန်မြင်း (အင်္ဂလိပ်ခေတ်မြင်း) ဘေးမှ မြင်း
ကျောင်းတဲ့ မြင်းထိန်းပါတယ်။ ဆိုက်ကုလားလို့
ခေါ်တယ်။ အသားမည်းမည်းအရပ်၊ ဘောင်းဘီတိုနဲ့
ဘွတ်ဖိနပ်နဲ့။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ သိပ်ကြိုက်ပေါ့။
လူကြီးတွေက (ကျွန်တော့် အမေတို့ကတော့)
ဘောင်းဘီတို၊ ဘွတ်ဖိနပ်နဲ့ ရုပ်သေးရုပ်ကို မကြိုက်
ကြဘူး။ ပျက်ယွင်းတယ်လို့ ယူဆကြပုံရပါတယ်။
နောက်ပိုင်း ဇာတ်ထုပ်တွေမှာလည်း မင်းသားကြီး
(အဖေခန်းက)တို့၊ လူကြမ်းတို့ ဇာတ်ရုပ်တွေမှာ
ဘောင်းဘီတိုနဲ့ ဖော့ဦးထုပ်နဲ့ လမ်းလျှောက်တုတ်
ကောက်နဲ့ ခေတ်ဆန်တာတွေပါတာ မှတ်မိနေတယ်။

အသက်ကြီးလာတာနဲ့အမျှ ရုပ်သေးနဲ့ ဝေးလာတယ်။
 မကြည့်ဖြစ်သလောက်ပဲ။ ၁၉၇၀ ဝန်းကျင်လောက်
 တုန်းက (အသေအချာ မမှတ်မိ) နှစ်ခါကြည့်ရတယ်။
 အသေအချာ ပြန်စဉ်းစားကြည့်တော့ ကျွန်တော်
 မကြိုက်တော့ဘူး။ နှစ်သက်ခံစားလို့ မရတော့ဘူး။
 ယဉ်ကျေးမှုပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုအဖြစ်နဲ့ တန်ဖိုးထား
 တာက တစ်ပိုင်းပဲ။ ခံစားနှစ်သက်လို့မရတာ၊ မကြိုက်
 တော့တာက တစ်ပိုင်းပါပဲ။ အသေအချာ ထပ်ပြောရ
 မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော် အခုရုပ်သေးကို လေးစားတန်ဖိုး
 ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လုံးဝ မကြိုက်တော့ပါဘူး။

* * *

ရုပ်သေးဟာ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့တန်ဖိုးရှိ
 တယ်။ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုဖြစ်တယ်။
 ဒါပေမဲ့ အခု လူထုကြားမှာ မရှိတော့ဘူး။ နိုင်ငံခြား
 သား ခရီးသွားလုပ်ငန်းနဲ့ တွဲဖက်လို့ နိုင်ငံခြားသား
 များကို တင်ဆက်တာလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်ဆိုတဲ့
 အချက်ကို ယထာဘူတကျကျ ရှုမြင်သုံးသပ်ဖို့လိုလိမ့်
 မယ် ထင်မိပါကြောင်း။

ဇတ်ဇရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၄၉၊
 ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။
 ❖

ဆီမီးခွက်နဲ့ လျှပ်စစ်မီးသီး

‘ဈေးကွက်’ဂျာနယ် အဟောင်းတစ်စောင်
ထဲက သတင်းဆောင်းပါးတိုကလေးတစ်ပုဒ် ဖတ်မိ
တယ်။ ‘ညောင်စောက်ချောင်းရွာက မီးကြာလှည့်ပွဲ’
ဆိုတဲ့ခေါင်းစဉ်နဲ့ ရေးသူက ‘ကောင်းစုအောင်’။ နှစ်
သက်ပွားများဖို့ကောင်းလို့ အတွေးဆက်မိပါတယ်။

* * *

အခု ၂၀၀၅ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်
နေ့က ရေနံချောင်းမြို့နယ်၊ ညောင်စောက်ချောင်း
ကျေးရွာမှာ ကြံ့ခဲရတဲ့ သီတင်းကျွတ် မီးကြာလှည့်ပွဲ

လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆောင်းပါးရှင်က ဟိုအရင်တုန်းကတော့ ဆီမီးခွက်ကို သုံးတယ်။ မိန်းကလေးတစ်ယောက် ဆီမီးတစ်ခွက်ကိုင်ပြီး မီးပွဲလှည့်တယ်။ နီးစပ်ရာဘုရား ဘုန်းကြီးကျောင်းတို့ကိုသွားပြီး ပူဇော်တယ်။ အိုးစည်ဝိုင်း၊ ဒိုးပတ်ဝိုင်းတွေနဲ့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ ပြယုဂ်တွေပါပဲ။ နောက်ပိုင်းတော့ အဲဒီလို ရိုးရာတွေ ပျောက်သလောက် ဖြစ်သွားပြီလို့ ဆောင်းပါးရှင်က ဆိုပါတယ်။ ဝမ်းနည်းသံကလေး ပါနေတယ်ထင်ပါတယ်။ ဆက်ပြီးတော့ အခုတွေ့ခဲ့ရတဲ့ ညောင်စောက်ချောင်းကျေးရွာက မီးကြာလှည့်ပွဲကို ပြောပါတယ်။ လှည်းပေါ်မှာ မီးစက်တင်မောင်းပြီး ရှေ့ကိုက် ၆၀ လောက်အထိ ဝါယာကြိုးတန်း၊ မီးသီးတွေ တပ်ပြီး ကျေးရွာအပျိုကလေးတွေက ကိုင်၊ ဘုရားကို သွားကြတယ်။ လျှပ်စစ်မီးသီးတွေထိန်လို့၊ အိုးစည်ဝိုင်း၊ ဒိုးပတ်ဝိုင်း မပါပေမဲ့ အသံချဲ့စက်နဲ့ အကတွေ ပါတယ်။ မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ချစ်စရာကောင်းလှတဲ့ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့တစ်ခုပါပဲ။

* * *

ဒီမှာ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက မြေဆီမီးခွက် ပက်ပက်ပြားပြားကလေးထဲမှာ ဆီထည့်၊ မီးစာအဖြစ်

ဝှမ်းကလေးလိပ်ပြီး တပ်တယ်။ ဆီမီးခွက်။ အဲဒီကနေ လျှပ်စစ်မီးသီးကို ကူးပြောင်းသွားတယ်။ လျှပ်စစ်မီးသီး အစားထိုးဝင်ရောက်လာတာဟာ 'ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ အရွှေ့အပြောင်း'ပါပဲ။ ဒါမျိုးကို တားဆီးလို့လည်း မရနိုင်ဘူး။ ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ ဆီမီးခွက်ကိုလည်း ပြန်ခေါ်လို့ မရနိုင်ဘူး။ 'ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ ပုံသဏ္ဍာန်များ'ရဲ့ သင်္ခါရတရားပါပဲ။ တားဆီးလို့ မရဘူးဆိုတာတော့ သဘောပေါက်ရလိမ့်မယ်။ ဆီမီးခွက်ကလေးတွေ ပျောက်ကုန်လို့ ကျွန်တော်တို့ ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်နေစရာ မလိုပါဘူး၊ ဖြစ်မနေသင့်ပါဘူး။ လျှပ်စစ်မီးသီးတွေဝင်လာလို့လည်း ငါတို့ရိုးရာတွေ ပျက်ကုန်ပါပြီလို့ ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်နေစရာ မလိုပါဘူး၊ ဖြစ်မနေသင့်ပါဘူး။ အလွန် သိမ်မွေ့တဲ့ ကိစ္စတွေပါ။ ရိုးရာကို ထိန်းတာနဲ့ အသစ်ဝင်လာတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ပုံသဏ္ဍာန်အသစ်ကို လက်ခံတာနဲ့ ဒီကိစ္စတွေဟာ သိမ်မွေ့ပါတယ်။ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းတယ်ဆိုတဲ့စကား ကျွန်တော်တို့မှာ ရှိပါတယ်။ အရာရာတိုင်းမှာ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းတတ်ဖို့ သိပ်လိုပါတယ်။

‘အရိုးကို အရွက်မဖုံးစေနဲ့’ဆိုတဲ့ စကားရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အရွက်ဖုံးတယ်ဆိုတာ ရွက်သစ်တွေဝေ

လာတာပါ။ ရွက်နုရွက်သစ်တွေသာ မဝေဘူးဆိုရင်
 ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်း ကြာရင် သစ်ခြောက်ပင်ဖြစ်သွားနိုင်
 တာကိုလည်း သတိပြုမိကြဖို့ လိုပါလိမ့် ထင်မိပါ
 ကြောင်း။

ဇတ်ဇရာဂျာနယ်၊ အမှတ် ၅၀၊
 ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။
 ❖

မြင်းတစ်စီးနဲ့ ခရီးဝေးထွက်သူ

မြင်းစောင်းထဲက ငါ့မြင်းကို က တင်ပြီး
 ယူလာခဲ့ဖို့ အမိန့်ပေးလိုက်တယ်။ တပည့်က ငါပြော
 တာ နားမလည် သဘောမပေါက်။ မြင်းစောင်းကို
 ငါ့ဘာသာသွားပြီး မြင်းကုန်းနှီးတင်၊ မြင်းပေါ် တက်
 လိုက်တယ်။ ဟိုအဝေးက ခရာသံကြားလိုက်ရတယ်။
 အဲဒီ ခရာသံဟာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲလို့ မေးလိုက်တယ်။
 တပည့်က ဘာမှမသိဘူး၊ ဘာမှလည်း မကြားဘူးတဲ့။
 အထွက်တံခါးမကြီးနားမှာ ငါ့ကို ရပ်ပြီးမေးတယ်။

“ဆရာ ဘယ်ကို မြင်းစီးသွားမှာလဲ”

“ငါ မသိဘူး...ဒီနေရာက ဟိုးအဝေး...”

ဒီနေရာက ဝေးရင် ပြီးရော၊ အမြဲတမ်း ဒီနေရာက ဝေးရာ အဲဒီကိုသွားမှ ငါ့ခရီးဆုံးပန်းတိုင် ရောက်လိမ့် မယ်”လို့ ပြန်ဖြေတယ်။

“ဒါဖြင့် ဆရာ ခရီးဆုံးပန်းတိုင်ကို ဆရာ သိမှာပေါ့”လို့ မေးပြန်တယ်။

“အင်း...ငါ မပြောဘူးလား။ ဒီကနေ အဝေး၊ အဲဒါ ငါ့ခရီးဆုံးပန်းတိုင်ပဲပေါ့”

“ဆရာမှာ စားရေရိက္ခာလည်း မပါပါလား” လို့ တပည့်က ပြောပြန်တယ်။

“ငါ မလိုဘူး၊ ခရီးက သိပ်ဝေးလွန်းတော့ လမ်းမှာ စားစရာမရရင် ငါ ငတ်ပြတ်သေမှာပဲ။ ဘယ် စားရေရိက္ခာမှ ငါ့ကို ကယ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုတော့ ကံကောင်းထောက်မစွာပဲ ဒီခရီးဟာ အလွန်ရှည်လျားပြီး အတိုင်းအဆမဲ့တဲ့ ခရီးတစ်ခု ဖြစ် နေလို့ပဲ။

(Franz Kafka ရဲ့ 'Parables And Paradoxes' စာအုပ်၊ နယူးယောက်၊ Schocken Books က ထုတ်ဝေ၊ ခုနှစ်မပါ၊ ND စာမျက်နှာ-၁၈၉ မှာပါ တဲ့ my destination ကို ကျွန်တော် ပြန်ဆိုပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာက ပြန်တာပါ။ မူလဂျာမန်က အင်္ဂလိပ်ကို ဘယ်သူပြန်သလဲ ဖော်ပြမထားပါ။)

အထူးပြောစရာမရှိပေမဲ့ Kafka အကြောင်း ကတော့ နည်းနည်းပြောခဲ့ပါတယ်။ ၁၈၈၃ ခုနှစ် မွေးတယ်။ ၁၉၂၄ ကွယ်လွန်တယ်။ အသက် ၄၁ နှစ် အရွယ် ကွယ်လွန်တာဆိုတော့ နှမြောဖို့ ကောင်းလိုက်တာ။ ကမ္ဘာ့မော်ဒန်စာပေမှာ နေလို လလို ထင်ရှားတဲ့ ဆရာတစ်ပါးပါပဲ။ သူ့ရဲ့ The Castle, The Trial, The Metamorphosis တို့ဟာ မော်ဒန် ဂန္ထဝင်၊ ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်တွေပါပဲ။ အခု ပြန်ခဲ့တာ သူ့ရဲ့ စကားပြေ အတိုကလေးတွေထဲက ရွေးပြန်ခဲ့တာပါ။ ဖတ်ပြီး ပွားများစေချင်တဲ့ စေတနာပါပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သွားနေကြတာလဲ။ ကျွန်တော်တို့ ခရီးဆုံးပန်းတိုင်ဟာ ဘာလဲ။ ဘယ်မှာလဲ။ ဘယ်တော့လဲ။ ဒီမေးခွန်းတွေ လူ့သမိုင်းမှာ ပဲ့တင်ထပ်ခဲ့တာ ကြာပါပကော။ ‘တထာဂတမြတ်ဗုဒ္ဓ’ ကတော့ ခရီးပန်းတိုင်ဆိုတာ ဘာလဲ။ ဘယ်မှာရှိတယ်၊ ဘယ်ကိုသွားရတယ်၊ ဘယ်အခါမျိုးမှာ ရောက်မယ်လို့ ဟောဖော်မြွက်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ငါးရာကျော်ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ အန္တတွေကတော့ အခုထိ မှုန်ဝါးဝါးပါပဲ။ မိတ်ဆွေကြီးခင်ဗျား ဘယ်သွားမလို့လဲ။ သူတို့ ခရီးပန်းတိုင် ဘယ်တော့ရောက်မှာလဲ။ ပန်းတိုင်မရောက်ခင်စပ်ကြား ခရီးသွား

ဖော်ချင်း မောက်မာကြွား ဖိစီးနှိပ်စက်တာတွေ၊ အနိုင်
 ကျင့်တာတွေလည်း ရှိရဲ့။ အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းကူညီ
 ကြတာတွေလည်း ရှိရဲ့။ သာတာတွေ၊ နာတာတွေ
 အစုံစုံ ပုံခဲ့တာတွေလည်း ရှိရဲ့။ အရေးအကြီးဆုံး
 ကတော့ ကျွန်တော်တို့ အဖြေမရသေးတဲ့ မေးခွန်းက
 ပြန်လာတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သွားနေကြတာလဲ။
 သူတို့ ဘယ်သွားနေကြတာလဲ။ မြင်းတစ်စီးနဲ့ ခရီး
 ထွက်သူကတော့ သူ့အသက် ၄၁ နှစ်မှာ ခရီးပန်းတိုင်
 ကိုရောက်ပြီး လောကထဲကို ဆက်လက် ခြေဆန့်နေ
 တယ်။ အခုဆိုရင် သူမရှိတာ နှစ်ပေါင်းရှစ်ဆယ် ရှိပြီ။
 ဒါပေမဲ့ သူကတော့ ခရီးဆက်နေဆဲပါပဲ။

‘သတင်းလွှာ’ (မြန်မာနိုင်ငံ ပုံနှိပ်နှင့်
 ထုတ်ဝေသူလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း)
 အမှတ် ၅၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ်။
 ❖

၂၀၀၆

mgyc.com

mgyc.com

တိတ်ဆိတ်ခြင်းအက်ဆေး

(၁)

The waves die down
 Their circles come to rest
 Like final chords
 Of a symphonic score.
 Sound dies away
 And silence becomes sound;
 Light radiates
 From the transparent ground.

Lama Anagarika Govinda
"Samadhi: The fourth stage of
Absorption."

လှိုင်းများငြိမ်ပြီ
 ဂယက်ပိုင်းများ ရပ်နားသွားကြ
 ဆင်စိုနီတေးဘွဲ့ကြီးတစ်ခု၏

နောက်ဆုံးသံစဉ်များပမာ
 အသံများ သေဆုံးပျောက်ကွယ်
 ထိုအခါ တိတ်ဆိတ်ခြင်းသည် အသံဖြစ်လာ၏။
 အလင်းဓာတ်သည်
 တိုးလျှိုပေါက် ကြည်လင်သောမြေပြင်မှ
 လျှံလက်ကွန်မြူးခဲ့လေပြီ။

ဇော်ဇော်အောင် (မြန်မာပြန်)

လားမားအနာဂါရီကဂေါဝိန္ဒ

‘သမာဓိ၊ ဝိမုတ္တိ စတုတ္ထအဆင့်’မှ

(၂)

တိတ်ဆိတ်ခြင်း၊ အသံမဲ့ခြင်း၊ ဘာမှမကြား
 ရခြင်း၊ လုံးဝ တိတ်ဆိတ်ခြင်း၊ အသံ လုံးဝကင်းမဲ့ခြင်း၊
 ဘာကိုမှ လုံးဝမကြားရခြင်း ထိုအရာအားလုံး စုပေါင်း
 ထောင်းထု ဆုပ်ခြေ ကြိတ်နယ်၍ ပန်းပုရုပ်တစ်ရုပ်
 ထုလုပ်ချင်သည်။ ထိုပန်းပုရုပ်သည်၊ တိတ်ဆိတ်
 အသံမဲ့ သီချင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်စေရမည်။

မိုးခင်အတွက် ပီတောက်ခက်စကားပြေ
 ဇော်ဇော်အောင်၊ စာပေါင်းသိုက်အက်ဆေးများ
 အလင်းမြစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀၀၁၊ စာ-၁၂၅
 မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံပြောနေကြသောအသံ

စာကလေးများ

တွေ ကင်းဝေးရာ တစ်စုံတစ်ခုသော လောကထဲက မြက်ရိုင်းခင်းထဲမှာ ကောင်းကင်ကို မော့ကြည့်၍ ဘယ်သူ့ကိုမှ မကြောက်ရဘဲ၊ ဘာကိုမှ မစိုးရိမ်ရဘဲ အသက်ဝဝလင်လင် ရှူကာ အသံမဲ့၊ ခက်တော့ ခက် လိမ့်မည်။ အသက်မဲ့ဝတ္ထုတို့တစ်ပုဒ် ဇော်ဇော်အောင် ရေးချင်သည်။

၎င်း၊ စာ-၁၃၀

(၃)

ကျွန်တော် ဒီလိုကြားနာ မှတ်သားဖူးပါတယ်။ တစ်ခါက မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ တရားသဘင်တစ်ခုမှာ ရှိနေတယ်။ တရားနာပရိသတ်နဲ့ သူ့ရဲ့သာဝကကြီးတွေလည်း အတူရှိနေကြတယ်။ တရားဟောကြားဖို့ လျှောက်ကြားတောင်းပန်တဲ့အခါ တထာဂတမြတ်ဗုဒ္ဓက စကားတစ်ခွန်းမှ ဆိုတော်မမူဘဲ လက်ထဲမှာ ရွှေရောင်ပန်းကလေးတစ်ပွင့်ကိုသာ ကိုင်ထားတော်မူသတဲ့။ အဆုံးမတော့ အဲဒီ 'တိတ်ဆိတ်တဲ့ အသံမဲ့ တရားတော်'ကို မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ နံပါတ်တစ်သာဝကကြီး ဖြစ်တဲ့ 'ရှင်မဟာကဿပ' တစ်ပါးတည်းသာလျှင် နားလည်ရရှိလိုက်တယ်လို့ ကြားနာမှတ်သားဖူးပါတယ်။ ဒီအသံတော်မဲ့တဲ့ တရားဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓဟော

သမျှ တရားတွေထဲမှာ အနက်ရှိုင်းဆုံး တရားတော်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ (.....The most profound sermon. He ever preached without uttering one word) စာပေတွေမှာတော့ အဲဒီလို ဆိတ်ဆိတ်နေတော် မူခြင်းကို 'ကြီးမြတ်သော တိတ်ဆိတ်ခြင်း' Noble silence လို့ ရေးတတ်ကြပါတယ်။

(၄)

စဉ်းစားမိပါတယ်။ တိတ်ဆိတ်ခြင်းဟာ အနုပညာဖန်တီးမှုမှာ အရေးပါတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ အခြေခံအားဖြင့်တော့ အနုပညာသမားဆိုတာ လောကကို တစ်စုံတစ်ခု ပြောကြားကြတာချည်းပါပဲ။ တစ်ခုခုကို သူ့အနုပညာနဲ့ ပြောတယ်ပေါ့။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ သူ့ဘာပြောသလဲဆိုတာထက် သူ့ဘာမပြောဘဲထားသလဲဆိုတာဟာ စိတ်ဝင်စားစရာ၊ နှစ်သက်ကြည်နူးစရာကလေး ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ သူ့ဘာမပြောဘဲထားသလဲဆိုတာ စူးစမ်းရှာဖွေတဲ့သဘောပေါ့။ အဲဒီအခါမှာ 'အနုပညာရဲ့ တိတ်ဆိတ်ခြင်းတွေကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတိတ်ဆိတ်ခြင်းတွေဟာ အသံတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ သဘောကတော့ သူ မပြောတာတွေကို ပြောနေသလို ကျွန်တော်တို့ ကြားနေရတတ်တယ်။'

mggyoe.com

စာကလေးများ

အဲဒီ 'အနုပညာရဲ့ တိတ်ဆိတ်သောအသံများ'ဟာ ခံစားကြည့်မှ ရနိုင်ပါတယ်။

(၅)

ပန်းချီဆရာမ၊ ဓာတ်ပုံပညာရှင် မဥမ္မာရဲ့ ပန်းချီတချို့ကို ကြည့်ခွင့်ရလိုက်ပါတယ်။ Sound of silence ဆိုတဲ့ ပန်းချီစာအုပ်တစ်အုပ် လက်ဆောင်ရခဲ့တယ်။ စာအုပ်ဆိုတဲ့ ဝိဘာဂနဲ့ အမျိုးအစားကို ကျော်လွန်ဖောက်ဖျက်ထားသလားလို့ တွေးစရာပါ။ ပုံမှန်ဖိုင်တွဲအဖုံးတစ်ခုလို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ပြင်ဆင်ပြီး အဲဒီအထဲမှာ ပျမ်းမျှ ၆၀ x ၈၀ စင်တီမီတာရှိတဲ့ (အက်ခရိုင်းလစ်) ပန်းချီကား ၂၆ ချပ်ရဲ့ ပို့စ်ကတ်တွေကို အိတ်ကပ်ကလေးနဲ့ ထည့်ထားပါတယ်။ မြန်မာလိုပြန်ကြည့်တော့ အဲဒီစာအုပ် (သို့မဟုတ်) 'ပို့စ်ကတ်ဖိုင်'ရဲ့ နာမည်က တိတ်ဆိတ်ခြင်းရဲ့အသံများ။ စီစဉ်ထားပုံ၊ ဖွဲ့စည်းတင်ပြထားပုံက လေးစားစရာ၊ ချီးကျူးစရာကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် နှစ်ခြိုက်တဲ့ 'အနုပညာရဲ့ တိတ်ဆိတ်သော အသံများ' သီဝရီနဲ့ နှစ်မြှုပ်ဝင်စားကြည့်ပါတယ်။ ဆရာမ မဥမ္မာ (၁) ဘာတွေပြောထားသလဲ၊ (၂) ဘာတွေပြောမထားသလဲ။ စိတ်ဝင်စားရာ၊ မွေ့လျော် ပျော်ပိုက်စရာပါပဲ။ ဆရာမ မဥမ္မာ

ဘာတွေပြောထားသလဲ၊ ဘာတွေပြောမထားဘူးလဲ
 ဆိုတာ ကျွန်တော် ရေးရေးမှိန်မှိန်တော့ ရလို့က်ပါ
 တယ်။ ထင်ထင်ရှားရှား လင်းလင်းကျင်းကျင်း သိသွား
 တာမျိုးတော့မဟုတ်။ အဲသလိုဆိုရင် အနုပညာဟုတ်
 ပါ့မလား။ အဲဒီ ရေးရေးမှိန်မှိန်ကလေးဟာ နှစ်သက်
 စရာပဲ မဟုတ်လား။ ခဏ...ခဏလေးနေပါဦး။

(၆)

တိတ်ဆိတ်ခြင်းထဲက အသံတစ်သံလိုလို။
 ဟိုးအဝေးကလိုလို၊ အနီးကလိုလို။ တိုးညှင်းသော်
 လည်း တင်းမာပြတ်သားတဲ့အသံ။ **ဣတ္ထိယဝါဒ**
Femenism ရဲ့အသံ။ ပန်းချီကားရဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေ
 ကို ကြည့်ပါ။ A man's slave, A proud mom,
 A woman in dismay, Outburst, Courage,
 The web trap, No wayout, Outrages, Silent
 retaliation ကျွန်တော် အတွေးလွန်တာလည်း ဖြစ်
 ချင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဘာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ကိစ္စ
 မပြောကြတာ ကြာပါပြီ။ ဒါဟာ ဘာမှမဟုတ်ဘူးလို့
 ပြောနိုင်တာကိုက အနုပညာရဲ့ အချက်အလက်တစ်ခု
 ပါပဲ။ သို့သော်လည်း သိပ်နောက်ကျနေတဲ့ (အစစ
 အရာရာ နောက်ကျနေတဲ့ ကျွန်တော်တို့အတွက်)

ပညာရပ်သဘော၊ လေ့လာမှုသဘောကို ထောက်ဆ
 လို့ ပြောရမှာပါ။ မဥမ္မာရဲ့ အက်ခရိုင်းလစ် ကား
 ကလေးတွေမှာ (Neo ex-pressionism) အငွေ့
 အသက်တွေ၊ ရနံ့တွေ ထုံပျံ့နေပါတယ်လို့ ကျွန်တော်
 ထင်ပါတယ်။ တချို့ ပန်းချီဆရာတွေက သူတို့ပန်းချီ
 ကားတွေ၊ ပန်းပုရုပ်တွေကို အခုလို ခွဲခြားသတ်မှတ်
 နာမည်တပ်တာ မကြိုက်ကြဘူး။ ကျွန်တော်တို့
 ကတော့ ကျွန်တော်တို့ (အလုပ်လို့ထင်တဲ့) အလုပ်ကို
 ယုံယုံကြည်ကြည် လုပ်နေတာပါပဲ။ မကြိုက်တဲ့သူကို
 မပြောမိဖို့တော့ ကျွန်တော်တို့ ဆင်ခြင်ရမှာပေါ့။
 သို့သော်လည်း ပန်းချီအနုပညာအကြောင်း ပြောဖို့ဆိုဖို့
 ကတော့ လိုအပ်နေတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်
 တယ်။ အခုလည်း (Neo ex-pressionism) ဆရာမ
 မဥမ္မာ ကျေနပ်မှ ကျေနပ်ပါစ။ အမျိုးသမီး ပန်းချီ
 ဆရာမ အနုပညာရှင်တစ်ယောက်အဖြစ်နဲ့ လေးစားစွာ
 ကြိုဆိုလိုက်ပါတယ်။

ပိတောက်မြေ၊ အမှတ် ၃၆၊
 ဧပြီလ၊ ၂၀၀၆ ခုနှစ်။

